

Бюро шъхьалэм илофшлэн, пенсионерхэр зэрыпсэуштхэ ахъщэ анахь маклэр...

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу я LI-рэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ илагъэм зыщытегушылэнхэу агъэнэфэгъэ итыгъэ Иофыгъуи 100-м ехъумэ депутатхэр ахэплъагъэх. Зэхэсыгъор зэрацагъ АР-м и Парламент и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу лашэ Мыхьамэдрэ.

Иофтхьабзэм хэлэжыагъэх УФ-м и Къэралыгъо Думэ и депутатэу Натхъо Разыет, федеральнэ инспектор шъхьалэу Лылуужу Адам, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, къулыкъу ыкӀи ведомствэ зэфэшхьафхэм япашэхэр, нэмыкӀхэри.

Иофыгъо шъхьалэу зэхэсыгъом кышчалэтыгъэхэм ащыт федеральнэ-казеннэ учреждениеу «Медикэ-социальнэ экспертизем и Бюро шъхьалэ» зыфилоу Адыгеим шылэм илофшлэн зэрэзехищэрэр, ащ шлуагъэу кытырэр. Мыщ епхыгъэу къагушылагъ къулыкъум ипашэу Хьакурынэ Галия. Ащ къызэрилуагъэмкӀэ, Бюром и специалистхэм япшэрылхэ шъхьалэр зипсауныгъэ зэщы-

кыгъэ цыфым сэкъатныгъэ зэрилэр къаушыхьатыныр, амалэу шылэмкӀэ ащ лэпылэгъу фэхъугъэныр ары. 2014-рэ илээсым изэфэхьысыжыхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкӀэ, сэкъатныгъэ зилэ нэбгырэ 35128-рэ Адыгеим щэпсэу, ахэм ащыщэу 1376-р кӀэлэцыкӀлх. Адэбз узым кыхэкӀыкӀэ сэкъатныгъэ зилэ хъугъэу къаушыхьатыхэрэм япчъагъэ мы аужырэ илээсхэм зэрэхэуагъэр, а тхьамыклагъом пэшукӀогъэн, мы узыр игъом кыхэгъэщыгъэн зэрэфар Г. Хьакурынэм кылуагъ. Ау, гукъау нахь мышлэми, япсауныгъэ изытет зыуплэкӀу зышлюигъоу илээсым кыкӀоцӀ, гурьтымкӀэ, заккыфэзыгъэзэрэ нэбгырэ 1200-м щыщэу нэбгырэ 500 —

600-мэ ятӀонэрэу къагъээжырэп. Уипсауныгъэ ащ фэдэ фыщытыкӀэ фыуилэныр тэрэзэп.

АР-м псауныгъэр къаушымэгъэнымкӀэ иминистрэу МэрэтыкӀо Рустем къызэрилуагъэмкӀэ, илээсэу тызхэтым республикэм щыпсэурэ нэбгырэ мини 4,5-рэ фэдизмэ ядунай ахъожыгъ. Адэбз узым кыхэкӀыкӀэ нэбгырэ 700 лагъэ, ау нахьыбэм, нэбгырэ мини 2,5-рэ фэдиным, гу-лӀынтфэ узым кыхэкӀыкӀэ ядунай ахъожыгъ.

— Цыфхэр япсауныгъэ зэрэфэмысакыхэрэм, врачхэм игъом зэрямыкӀуаллэхэрэм мыщ фэдэ кӀэух дэйхэр фэхъух. Адэбз узыр кыхэгъэщыгъэнымкӀэ, ар гъэхъужыгъэнымкӀэ уахътэр алэкӀыкӀы. Ахэм ныбжыкӀабэ зэрахэтыр гукъоашу, — кылуагъ Р. МэрэтыкӀом.

ЫпшэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ Бюром илофшлэн, ипшэрылхэр зэригъэцалэхэрэм цыфхэр ымыгъэразэхэу депутатхэм бэрэ зыкъызэрафагъазэ-

рэр къагушылагъэхэм кылуагъ. Сэкъатныгъэ зэрэуилэр къаушыхьатыным кыныгъуабэ къызэрэпкӀырэр, Бюром илофышлэхэр цыфхэм дысэу къадэгушылэхэу къызэрэхэкӀырэр, нэмыкӀ гумэкӀыгъохэр зэрытхэгъэ дэо тхылхэр мымакӀэу АР-м и Парламент идепутатхэм, цыфхэм яфитыныгъэхэмкӀэ Уполномоченнэу Адыгеим шылэ Анатолий Осокиным къызэралэкӀахэхэрэр депутатхэм кыхагъэщыгъ. Ащ фэдэ хъугъэ-шлагъэ пэпчэ зэхэфыгъэн, хэбзэгъэуцугъэр ыкӀи цыфхэм яфитыныгъэхэр зыукъохэрэм пшэдэкӀыжэ ягъэхыгъэн фаеу пстэуми зэдаштагъ.

Хьакурынэ Галия мыщ дэжыым къызэрилуагъэмкӀэ, Бюром илофшлэн зэрэзехищэрэр федеральнэ къулыкъу-хэм, структурэхэм ауплэкӀу, хэукъо-ныгъэшхо зыкӀи кыхагъэщыгъэп. Ау щыклагъэу, гумэкӀыгъоу депутатхэм къагъэнэфэгъэхэр зэхафыштых, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм аналэ тырагъэтышт.

Адыгеим щыпсэурэ пенсионерхэр 2016-рэ илээсым рышылэнхэмкӀэ анахь ахъщэ макӀэу афагъэуцутыр зыфэди-зыр зэхэсыгъом кышчалэтыгъэ Иофыгъо шъхьалэхэм ащыщыгъ. ЗэрагъэнэфэгъэмкӀэ, мы илээсым ар сомэ 7133-рэ хъуштыгъэмэ, кыхьащт илээсым сомэ 8138-м кӀэхьащт.

Повесткэм итыгъэ Иофыгъуи 100-м ехъумэ депутатхэр ахэплъагъэх, ахэмкӀэ унашъохэр ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Тистудентхэр Германием кӀощтых

МыекӀопэ къэралыгъо технологическэ университетым имедицинэ Институтрэ Фрайбургскэ университетымрэ зэдэлэжънхэм фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм кы-зэрэдилытэу, тистудентхэр университетскэ клиникэу а къалэм дэтым кӀощтых. Чъэ-пыогъум и 26-м кышгэжыагъэу шэкӀогъум и 15-м нэс ащ къэтыштых я 3 — 5-рэ курсхэм арыс студентхэм ащыщхэр, яшлэныгъэхэм ахагъэхьошт.

Студент-медикхэм стажировкэр ащахышт университетскэ клиникэм хирургиемкӀэ иотделение ыкӀи кардиологиемкӀэ Гупчэм. Нэужым ахэм тхьамэфищ еджэнхэр ащ зэрэцакӀугъэр къэзыушыхьатырэ сертификатхэр къаратыжыштых.

(Тикорр.).

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапӀэхэр!

2016-рэ илээсым иапэрэ илээсныкӀо кӀэтхэгъу уахътэр макӀо.

«Адыгэ макъэр» мыщ фэдэ уасэхэмкӀэ почтэм иот-делениехэм къашишъутхыкӀын шъулъэкӀышт:

индексэу И2161-рэ зилэр — сомэ 860-рэ чапы-чи 10-кӀэ;

индексэу И2162-рэ зилэр — сомэ 841-рэ чапыч 98-кӀэ.

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ гъээзетеджэхэр!

Редакцием дэжэ щыт киоскым «Адыгэ макъэм» **соми 150-кӀэ** шъушыкӀэтхэн шъулъэкӀышт. (Мыщ щы-кӀатхэхэрэм киоскым ежэ-ежырэу гъээзетыр чӀахыжъэ ашышт);

Къалэу Мыекъуапэ дэт хызмэтшлӀлэхэу, орга-низациехэу, учреждениехэу **корпоративнэ шыкӀэм** тетэу гъээзет **экземпляр 15-м** кышчымыкӀэу кы-зытхыкӀыхэрэр редакцием **сомэ 200-кӀэ** шыкӀэтхэнхэ алъэкӀышт.

Университетхэу, институтхэу, еджаплэхэу кор-поративнэ шыкӀэм тетэу гъээзет **экземпляр 15-м** кышчымыкӀэу кызытхыкӀын зимурадхэр редакцием **соми 150-кӀэ** шыкӀэтхэнхэ алъэкӀышт. Мыхэм кы-ратхыкӀыгъэ гъээзетхэр ялофшлӀлэхэм редакцием афе-цэжы.

Ныбджэгъу лъапӀэхэр, шъукӀатх лъапкӀэ гъээзетым!

Чъэпыогъум и 29-р — инсультым пэуцужьыгъэным и Дунэе маф

Нахьыбэу ашлэным фэш

2004-рэ илъэсым кышчыублагъэу инсультым пэуцужьыгъэным и Дунэе мафэ чъэпыогъум и 29-м хагъэунэфыкы.

Экспертхэм ащыщхэм кызыр-алорэмккэ, илъэс къэс нэбгырэ миллиони 6-м ехъу мыщ еллыкы, тапэки дунаим аш нахь зыщиушъомбгъущтэу кышагъэщы. Ары мы узым фэгъэхьыгъэу цыфхэм нахьыбэу ашлэным, ящылэккэ-псэуккэ амал зэрилэккэ зэблахъузэ, ащ бэмэ зышаухъумэн зэралъэккыщтыр алъыгъэлэсыгъэным медицинэм илофышлэхэм аналэ зыкытетыр.

Ащ фэдэ мурад я! чъэпыогъум и 29-м Адыгэ республикэ клиническэ сымэджджым

хирургиемккэ икорпус щыклошт лфотхьабзэм изэхэщаклохэм. Ащ зэреджагъэхэр «Жизнь без инсульта». Театрализованнэ шыккэм тетэу кьалотэшт инсультым лъапсэ фэхъун ылъэккыщтыр, апэрэ медицинэ лэпылэгъур игъом ыккы тэрэ-зэу сымаджэм рагъэгъотыным мэхъанэу илэр. Специалистхэм кызырэхьагъэщырэмккэ, инсулт кызырагъэм игъом медицинэ лэпылэгъу тэрэз ыгъотымэ, ищылэныгъэ кызырэнэщтым имы-закъоу, сэкъатныгъэ илэ хъу-

ным шыухъумэгъэни ылъэккыщтыр.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымккэ и Министерствэ ипресс-кыулыккэу кызырэлорэмккэ, мы мафэм медицинэм илофышлэхэмрэ ахэм адэлэпылэштхэ студентхэмрэ цыфхэм афашыщт «экспресс-диагностика» зыфалорэр, инсулт хъунхэм ищынагъо къэзытэу ахэм алъытэрэр къэзыгъэнафэрэр кьафалотэшт. Ащ имы-закъоу, фаехэр алулэщтых неврологым ыккы терапевтым, инсультым зышаухъумэным иамалхэм защагъэгъозэн алъэккыщтыр.

ЖАКЪМЫКЪО
Аминэт.

Нэбгырэ 70-рэ хэлэжыагъ

Мыекъопэ кьэлэ администрацием чъэпыогъум и 26-м щыкыуагъ «Стоп, инсулт!» зыфилорэ лфотхьабзэу мы узым пэуцужьыгъэным и Дунэе мафэ ехъулэу зэхачагъэр.

Псауныгъэм и Гупчэ специалистхэм кьэлэ администрацием илофышлэхэм кьафалотагъ инсультым инэшэнэ шхьалэхэр, ащ пэшлорыгъэшъэу узэрэпэу-цужьыщт амалхэр. Нэбгырэ 70-мэ мы мафэм аклугъ экспресс-диагностикэр, ялъыдкыуае зыфэдиизыр, лъым шъоушыгъоу, холестеринэу хэлъым ибагъэ зэрагъэшагъ, кардиовизорымккэ аулпэккыгъэх. Мы медицинэ фэлэ-фашлэхэм ямызакъоу, неврологым, терапевтым, наркологым ыккы психологым консультации ахэм кьаратыгъ.

Зипсауныгъэ аулпэккыгъэхэм япроцент 40-м лъыдкыуае епхыгъэ гумэккыгъохэр ялэх, процент 34-м лъым холестеринэу хэлъыр шапхъэхэм ашлэ-ккы, нэбгыри 8-мэ кардиологым дэжэ клонхэ фаеу спе-

циалистхэм кьаралыагъ. Ау-лпэккыгъэхэм зэккэми япсау-ныгъэ зыпкэ рагъэуцожьыным фэш ашлэн фаемккэ врачхэм агъэгъозагъэх.

(Тикорр.).

◆ ПУНЫГЪЭ ИОФЫГЪОХЭР

Анахь шхьалэхэм ащыщ

Ары тилофшлэн итхъухъэ зыхъуккэ, тиреспубликэ идэ-хагъэ, ащ ибаиныгъэ, цыф лъэпкыу мыщ щызэдэпсэхэр-рэм, адыгэхэм яшэн-хабзэхэм, яшъуашэ татэгущыиэныр зыкы-

Клэлэплухэм сыдигъуи пшъэрылбышхо я! анахъэу еджаплэм клонэу щыт клэлэцыккылухэм лфот адэзышлэхэрэм. Сыда плэмэ, тыфай-тыфэмыеми, ахэм бэ телевидениемккэ дзеу алъэгъурэр, зэхачырэр.

хэдгъахэрэр. Ахэм яшъуагъэккэ, тиклэлэцыккылухэм яхэгъэу, республикэу лъэпкыым ыцлэ зыхьырэр шлу алъэгъунхэм, лъэпкэ культурэм рыгушхонхэм фэтэплух. Сэ сишлэшлэ, тилофшлэн илъэныккэ шхьалэхэм ар ащыщ.

А пшъэрылым игъэцэккэн, ащ фэдэ лфотшлэным даклоу, клэлэцыккылухэм яжабзи тылэплэ, ар нахь бай хъуным фэш лъэныккэ зэфэшхьафхэм афэгъэхьыгъэ гушылаккэхэр ятэгъашлэх, ахэр агъэфедэнхэм етэгъасэх. Ядгъэшлэрэ гушылаккэхэм ямэхъанэ нахь алъы-сыным, агу раубытэным фэш ахэр сурэтшыгъэхэмккэ «тэгъэпытэжыых».

Ащ фэдэ пшъэрыл силэгъэр тиклэлэцыккылухэм бэмышлэу афызэхэсщэгъэгъэ лфотхьаб-зэмккэ. Адыгэ бзылфыгъэ шъуашэм нэлуасэ фэшыгъэнхэр, ащ хэхьэрэ пкыгъохэм ацлэ тэрэзэу кьалоныр, адыгэ шъуа-шэр зыгъэдэхэрэ тхыпхъэхэм

ащыщхэр сурэт ашлэхэ алъэ-ккыныр, лъэпкыым ибаиныгъэ зэхьагъэшлэгъэныр — мыхэр ары клэлэцыккылухэм алъызгъэлэсы сшлоигъуагъэр.

Мы лфотхьабзэм илъэхъан клэлэцыккылухэм яжабзэ кыхэ-хьагъ гушылэу саер, ащ хэхьэрэ пкыгъохэм ацлэхэр. Адыгэ тхыпхъэу саем тешыхьагъэхэм афэдэхэр сурэт ашлэныр клэлэ-цыккылухэм агу рыхьыгъ ыккы ар кьадэхьыгъ. Мы лфотшлэныр агъэцэккэфэ адыгэ мэкъэмэ рэхъатыр атхьаклүмэмэ ары-тыгъ.

Ащ тетэу клэлэцыккылухэр лъэпкыым икультура хэтэщэх, ар зэрэбаир, цыф лъэпкы-бэмэ ащ осэшхо зэрэфашырэр адыгэ клэлэцыккылухэми, нэмыккэ лъэпкыхэм ащыщхъу тызидэ-лажъэхэрэми агурытэгъало, ашлогъэшлэгъонэуи кытшлэшы.

ДЗУНЭ Гоцнашхъу.
Клэлэцыккылыгъыплэу
N 14-м иклэлэплу.
Мыекъуагъ.

БЭРЭТЭРЭ Рахьмэт

Ныбджэгъу шьыпккъэм, ныб-джэгъу хьалэлым нахь лъаплэ щымылэу кытшлэшы, зыгъэ-унэфыгъэм кыддыригъэштэшт. Ар ныккылыфыгъи кыпфэ-хъушт, ным ычылпи иуцон ылъэккыщт, лъфыгъэр кып-лэмылэсы кьэбгъотыщт.

Сыд фэдэрэ лфыгъуи хэккыплэ кыфигъотэу, зыхэт-хэм дахэккэ кьахэщэу, цыф зэблэщыккэ фэлэзэу, нэш-гушхъу, тичыхъэ телъэу, ти-шагу кьыдахъэмэ, бэрэчэтыр диз кышлэу тилагъ ныбджэ-гъоу Бэрэтэрэ Рахьмэт. Блэ-кыгъэ уахътэм итэу гушылабэ кьэтлонэу гум ыштэрэпышъ, ти Рахьмэт зыдигъэзэжыгъэ дунаим джэнэтыпчхэр кышчы-фызэлыхынэу Алахьым те-лэлу.

Тиунагъоккэ, ныбджэгъоу уилагъэхэмккэ тыккыпфэраз,

утчымыгъупшэу улоклэ-шыккэ дахэ тынэгъу клэтыщт.

Андзэрэккэу унагъор.

Бизнес-форумэу «Молодой предприниматель. Razoom» зыфилорэм ибжыхъэ сессие кызырээзэлыхэрэм фэгъэхьыгъэ пресс-конференцие мы мафэхэм Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым щыкыуагъ.

Предпринимательствэм фэшэгъэнхэм фэш

лофтхьабзэм клэщаккэ фэхъу-гъэх университетым социальнэ предпринимательствэмккэ иеджаплэ ипашэу Светлана Новиковамрэ командэу «Enactus МГТУ» зыфилорэм и PR-менеджерэу Елена Джанбаевамрэ.

Форумыр илъэситф хъугъэ зызэхачэрэр. Мы уахътэм кы-клоц студент 350-рэ, эксперт 60, предприниматели 150-рэ лфотхьабзэм хэлэжыагъ.

Предпринимательствэм фэгъэхьыгъэ егъэдждэни 125-рэ студентхэм апае зэхачагъ. — Мы лфотхьабзэм шлогъэ гъэнэфагъэ пыл, — кыыхыгъэщыгъ Светлана Новиковам. — Студентхэр предпринимательствэм нахь фэщагъэ хъунхэр, ныбжыккэ бизнес сообществэр зэхачэныр ары пшъэрыл шхьалэу зыфэдгъэуцужьырэр. Сыдигъуи апшъэрэ еджаплэр кьэзыухыгъэ кьодыехъу, опыт зылэккэмылэхэм лфотшлэн агъотыныр кьин кьащэхъу. Федэ кызыыхэккы лфот ежъ-ежырэу кызыэлыхын зэралъэккыщтыр кьагурытэгъало, ацккэ пшлэн фаехэр кьафэтэлэуатэх.

лофтхьабзэм кьыдыхэлъытагъэу, Адыгэ Республикэм ыккы Краснодар краим щыпсэхуагъ, яунэе лфотшлэлэ кызыэлэузыхыгъэу, гъэхъэгъэшлэхэр зилэ предпринимательствэм студентхэр мы мафэхэм алу-ккэщтых. Ахэм ащыщых Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетыр кьэзыухыгъэу, джэголэ ыккы лэмэ-псымэ зэфэшхьафхэр зыщащэрэ тучанхэр кызыэлэузыхыгъэ Руслан Искендеровыр, пейнт-болымккэ аттракцион кызыэлэузыхыгъэ Игорь Кияш-кыныр, «Кофе Фреш» зыфилорэ проектым ипашэу Аульэ Максим, нэмыккэхэри.

Пресс-конференцием кьырагъэблэгъэгъэ предпринимателэу, Интернет-агентствэу «Sdigital» зыфилорэ зыгъэпсыгъэ Зеклогъу Руслан ныбжыккэхэм гушылэгъу афэхьыгъ. Илофшлэн зэрэзэхичхэрэр, лэубытыплэу фэхьыгъэр, гъэхъагъэхэр ышлэхэм пае зэшлуихырэ лфотшлэнхэр кьафилотагъ. Студентхэм ар ашлогъэшлэгъон хъугъэ ыккы зыгъэгумэккырэ упчлэхэр предприниматель ныбжыккэ ратыгъэх, игъэккытыгъэ джэуапхэри агъотыжыгъэх.

ПИАТЫКЪО Анет.

Чъэпыогъум и 29-м Адыгеим и Конституционнэ Хыкум зызэхащагъэр илъэс 18 мэхъу

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум илофшлэн зыригъэжыагъэр непэ илъэс 18 мэхъу. Ащ ехъуллэу зэдэгущылагъу дытилагъ Хыкумым и Тхьаматэу Лыхъэтыкъо Аскэр.

геим и Конституционнэ Хыкум ихыкумышыгъэх тиреспублики, нэмык чыплэхэм дэгъоу ащызэлъашлэхэрэ юристхэу Бэрэтэрэ Талый Аскэр ыкьор, Алыбэрд Надежда Андрей ыпхъур, Кулинченко Ольга Михаил ыпхъур, Мамый Сталик Сахьидэ ыкьор, Мейстер Вера Михаил ыпхъур ыкьл нэмыкхэр.

Хыкумышыгъэр илоф зэрэфытегъэпсыхьагъэм елпытгъ уна-

унашъоу ыштэщтым лъапсэ фэхъун зылъэкышт правовой еклопаклэхэр кыдэлъытэгъэнхэм, унашъом ипроект гъэхъа-зырыгъэным фэгъэзагъэхэр Конституционнэ Хыкумым ихыкумышыгъэр арых.

Хыкумышыгъэр яеплъыкхэр нахъ зэпэблагъэ хъунхэм, нахъ зэдэгъэштэныгъэ ахэлъыным кыкырэп хыкумышыгъэр горэм нахъыбэмэ яеплъыкхэр димыштэрэ еклопаклэхэр лъофым фырилэр кырилотыкын фимытэу. Хэти иеплъыкхэр зыщагъэгуазэ, нахъыбэмэ зыфызэдъагъэштэгъэ еплъыкхэр правовой кыуачлэ зилэ хъурэр ары клэху еплъыкхэр пхырыкырэ.

— Адыгэ Республикэм и Конституцие — республикэм и Закон Шхъагъ. Цыфхэр мафэ къэс зэутэкирэ лъофыгъохэм ар апэблагъа?

— Ло хэлъэп, цыфхэр зыщыпсэххэр унэхэм псыр зэралэагъахэр, джащ фэдэу унэхэм къапэлъу чыплэхэр зэрагъэабзэхэр, клэлэцыкыхэр ыгъыплэхэм е еджаплэхэм зэралэагъахэр пштэмэ, ахэмкхэр шэлхъэ гъэнэфагъэхэр Конституцием хэдгъотэштхэп. Ау Адыгэ Республикэм и Конституцие лъофыгъо зэфэшхьафхэм язэшлохынкхэр аналэ

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум апэрэ мафэм кыщегъэжыагъэу лэпэлэсэныгъэ ин зыхэлъ лъофышлэх зылажэщтыгъэхэр. Лъэхъэнэ зэфэшхьафхэм Конституционнэ палатэм хэтыгъэх ыкьл Адыгеим и Конституционнэ Хыкум ихыкумышыгъэх тиреспублики, нэмык чыплэхэм дэгъоу ащызэлъашлэхэрэ юристхэу Бэрэтэрэ Талый Аскэр ыкьор, Алыбэрд Надежда Андрей ыпхъур, Кулинченко Ольга Михаил ыпхъур, Мамый Сталик Сахьидэ ыкьор, Мейстер Вера Михаил ыпхъур ыкьл нэмыкхэр.

зытырагъэтын фэе пшъэрылэху зыгъэнафэх.

Адыгэ Республикэм и Конституцие зыфитегъэпсыхьагъэр республикэм ихэбзэгъуцугъэхэр демократием ипринципхэм атэтэу штэгъэнхэр, Адыгеим щыпсэурэ цыфхэм яшлогъоныгъэхэр законхэм къащыдэлъытэгъэнхэр ары. Цыфхэмкхэр мэхъанэ зилэр сьд фэдэрэ лъэныкъомкхэр правовой зэшлохыкхэр лъофыгъом фэхъунмэ пае Конституцием кыдильгъэхэр укыуагъэ мыхъунхэр ары.

Республикэм икьэралыгъо хабзэ иунэшъош ыкьл игъэцэ-клэкло кыулыкхуэху, джащ фэдэу чыплэ зыгъэорышлэжынымыкхэр кыулыкхуэху цыфхэм псэуклэу ялэщтым фэгъэзагъэ лъофыгъохэм япхыгъэу щытхэм яунашъохэмрэ яактхэмрэ Конституцием ипринципхэм адиштэнхэ фае.

— Зыщыдгъэгъупшэ хъуцтэп: хабзэмрэ чыплэ зыгъэорышлэжынымырэ якыулыкхуэхэм ягъэпсын нахъ чанэу цыфхэр хэлажэхэ, депутатэу хадзыгъэхэм нахъ теубытагъэ хэлъэу адэлажэхэ, фытыныгъэу ялэхэмкхэр шапхъэхэр нахъ къауухъумэхэ зыхъуклэ, Конституцием ифэмэ-бжымэу тиреспублики тицыфхэми ящылэкхэр тырихъащтым нахъ кыуачлэ илэшт.

— Конституционнэ Хыкумым илофшлэн, нафэу зэрэщытымкхэр, зыфитегъэпсыхьагъэр Адыгэ Республикэм и Конституцие кьэуухъумэгъэныр ары. Ащ кыкырэп кытфызэхэфыгъэмэ дэгъыгъэ.

— Республикэ ыкьл муниципальнэ мэхъанэ зилэ нэмык правовой актхэм ялпытгъэмэ, Конституцием апшъэрэ юридическэ кыуачлэ илэу щыт.

Республикэ ыкьл муниципальнэ мэхъанэ зилэ нэмык правовой актхэм ялпытгъэмэ, Конституцием апшъэрэ юридическэ кыуачлэ илэу щыт. Ащ укыкыгъэ угушылэн хъумэ, Конституциер кьэуухъумэгъэным кыкырэп ащ иположениехэр ыкьл ишапхъэхэр нэмык правовой актхэмкхэр ямыгъэукогъэнхэр ыкьл ахэр республикэм и Конституцие диштэхэу шыгъэнхэр ары.

клэ. Ащ фэдэу кызыхэкырэп, а актым юридическэ кыуачлэ имылэжэу мэхъу. Конституционнэ Хыкумым юридическэ кыуачлэ илэу а актыр кыгъэ-нэным пае Адыгэ Республикэм и Конституцие димыштэрэ мэхъанэу кыхафэрэп хигъэкын фае. Ащ нэужым, конституционнэ мэхъанэ илэу зыхъурэн, зэклэхэри фит мэхъу а шэлхъэ правовой актыр агъэфедэнэу.

Республикэм и Конституцие хэушхьафыкыгъэ правовой мэхъанэу илэр кыдэлъытэмэ, ащ икьэуухъумэн кыхеубытэ Адыгеим ихэбзэгъуцугъэхэм конституционнэ принципхэр ащыухэсыгъэнхэр. Анахъ мэхъанэшхо зилэхэм ащыщ тиреспубликэ и Конституцие хэушхьафхэм уакызэрэфэклон фаеу кыдильгъэхэрэп ежы Конституцием кыпкырыкырэ амалхэмкхэр зэшлохыгъэнхэр зэрэфаер. Ащ нэмыкхэр ти Хыкум ипшъэрылэхэм ащыщ шыуагъэклэ тлытэрэм тыкызэрэфэклонхэр ащклэ ищыкхэр амалху дгъэфедэштхэмрэ зэдэгъэштэныгъэ азыфагу илпытнэм, зыр адрэм пэрыоху фэхъуныным тыналэ тедгъэтыныр.

— Конституционнэ Хыкумым изэхэсыгъохэр зыщыкхэхэр залым сьд фэдэ ушхьагъэхэм япхыгъэу цыфхэр кыкхэхэр?

— Конституционнэ Хыкумым зыкыфагъэзэным пае ушхьагъэу зэфэшхьафхэр ялэху цыфхэр кьэкхэр. Республикэм и Конституцие кыдильгъэхэр шапхъэхэр зэрищыкхэп лъыкхэху къагурыло ашлогъоу, Адыгеим икьэралыгъо хабзэ икыулыкхуэхэм е имуниципальнэ кыулыкхуэхэм яшэлхъэ правовой актыр Конституцием дештэ-демыштэхэмэ зэхафынэу, е нэмык горэхэм япхыгъэу кьэкхэр. Нэмыкхэр къэпхон хъумэ, сэ зэрэшлошхырэпкхэр, кыулыкхуэхэр зэфэшхьафхэмкхэр, цыфхэмкхэр зэкхэр зыфэкложырэп зы: правовой лъапсэ зилэ зэдэгущылагъу лъофыгъоу кьэуцухэрэп зэшлохыгъэнхэр ары. Хэзгъэунафыкхэмэ шлогъу республикэм икьэралыгъо хабзэ икыу-тамэхэмрэ икыулыкхуэхэмрэ зэдэлэжэныгъэ-зэгъусэныгъэ азыфагу илпытнэм зэрэфаер Конституцием зэрэпсауу зэрэпхырыгъэхэр. Арышъ, Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум изал правовой лъапсэ зилэ зэдэгущылагъоу шыкло-рэр ащ фэдэ зэдэлэжэныгъэм иамалышлэху зылэ ащыщ.

Дэгущылагъэр ТХЪАРКЪОХЪО Сафьет.

Хыкумышыгъэр яеплъыкхэр нахъ зэпэблагъэ хъунхэм, нахъ зэдэгъэштэныгъэ ахэлъыным кыкырэп хыкумышыгъэр горэм нахъыбэмэ яеплъыкхэр димыштэрэ еклопаклэхэр лъофым фырилэр кырилотыкын фимытэу. Хэти иеплъыкхэр зыщагъэгуазэ, нахъыбэмэ зыфызэдъагъэштэгъэ еплъыкхэр правовой кыуачлэ зилэ хъурэр ары клэху еплъыкхэр пхырыкырэ.

ческэ принципхэм ясистемэ джыри зы лъэныкъуакхэр кы-хэхъагъ — хыкум конститу-ционнэ уплъэкхуныр. А сис-темэр нахъ уфэупцлэ ыкьл нахъ куу хъунынкхэр ащ ишыагъэ кьэкхуагъ.

Мары илъэс 18 хъугъэ Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум правэм апшъэрэ мэхъанэ етыгъэнымкхэр ыкьл правовой шъолгыр зыкхэр шы-нымыкхэр, Урысые Федерацием изы шъолгырхэм ащыщ тирес-публикэ хэушхьафхэм шынымыкхэр, цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшхьафитыныгъэхэр кьэуухъумэ-гъэнэфагъэу лъофшлэн гъэнэфагъэ зызэшлуиыхэр.

— Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум ихыкумышыгъэр афэгъэ-хыгъэу клэкхуэу тлэкху кытфэпхотэн плэкхына?

— Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум ихыкумышыгъэу щы хэхъэ. Ахэр Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм а лэнатлэм лъэгъахэх зэнэкьокхэр ылапсэу. Японномочиэхэмкхэр плэ-лэху ахэм ялэр илъэс 12. Конституционнэ Хыкумым ихыкумышыгъэм якандидатурэ къа-хэзылхъан зылъэкхыштхэр Адыгэ Республикэм и Лышхъ, Адыгеим и Парламент идепу-татхэр, республикэм и Апшъэрэ хыкум арых.

Адыгэ Республикэм и Кон-ституционнэ Хыкум апэрэ ма-фэм кыщегъэжыагъэу лэпэлэ-сэныгъэ ин зыхэлъ лъофышлэх зылажэщтыгъэхэр. Лъэхъэнэ зэфэшхьафхэм Конституционнэ палатэм хэтыгъэх ыкьл Ады-

шъоу аштэштхэм язэпэщэчы-ныгъи, ятэрэзыгъи.

— Хыкумышыгъэр ыпашхъэ кыуцорэ лъофыгъохэм язэшлохынкхэр амалхэм зэралыгъэхэр фэгъэ-хыгъэу кытфэпхотэн дэгъуагъэу. Зэрэшлошхырэпкхэр, мы упцлэм иджэуап правэм ылэны-кьокхэр лажэхэрэм анэмыкхэр республикэм ищылэкхэр икьоу зыщы-зыгъэгуазэ зышлогъо-хэм ашлогъэшлэгъонышт.

— Конституционнэ Хыку-мым ыпашхъэ кыуцорэ сьд фэдэрэ лъофыгъоу изэшлохын лъапсэ фэхъун ылъэкхыштэп зы нэбгырэ закхэм иеплъыкхэр. На-хъыбэмэ яеплъыкхэр шыагъэ кьэ-зытырэ, шыпкыагъэр зылъэ-псэ унашъор кызылаклорэр. Ау ащ кыкырэп хыкумышыгъэр пэпчэ иеплъыкхэр мэхъанэ ра-мытэу.

Джырэклэ кыуачлэ зилэ хэб-зэгъэуцугъэм кызэрэдилытэ-рэмкхэр, конституционнэ судо-производствэкхэр заджэхэрэм апэрэ чыплэм ыгъэуцурэр лъо-гъэнэфагъэмкхэр хыкумышыгъэм правовой еплъыкхэр илэр ары. Конституционнэ Хыкумым унашъоу ышлыщтымкхэр, екло-паклэху а лъофым фырилэщтымкхэр лъапсэ хъурэр хыкумышыгъэм иправовой еплъыкхэр. Лъофэу кьэ-уцурэмкхэр Конституционнэ Хы-кумым правовой еклопаклэху илэр зы хыкумышыгъэм иеплъыкхэр кызщегъэжырэп. Нахъыбэмэ яеплъыкхэр тетэу лъофыр зэшлохы-гъэным пае унашъом ипроект тегущылэх, шхъаджи иеплъыкхэр зыфэдэр кьэлэ. Хыкумым

сәғә сәғә сәғә сәғә

Пәнэшъу Сэфэр кызыхъугъэр ильэс 85-рэ хъугъэ

сәғә сәғә сәғә сәғә

«Къыпфэсымытхын сIуи мэфэ заулэ сыылагъэ, ау сфэлъэкIыгъэп. ЗэкIэ къызырыкIыгъэр уи «Къэц-пэнэ Iэрам» ары. Шъып-къэр пIощтмэ, цыхъэ сымышIу тхылъыр къы-зэдэсхыгъагъ, ау зэдэспIо-жъын сымылэкIу сэхуы-фэ седжагъ. Ащ фэдэ та-лант уиIэм сIагъэп, Сэ-фэр. Уиталант къэзыгъэ-тэлантырэр Адыгеим егъаши имылэгъэ жанрэр ылъапсэкIэ уубыти, ышъ-хъапэ нэс къэпIэти, егъа-шIэм тилитературэ хэлъыгъэ фэдэу ащ лъы-пытэу зыпкъ зэрибгъэу-цуагъэр ары. Ащ мэхъанэ-шхо иI, Сэфэр! СынфэгъушIо, сыохъуапсэ. Анахъэу сызэрэпфэра-зэр ситуацием имызакъоу, образхэми япсихологие лъэшэу уналэ тетэу къы-зэрэбгъэлъэгъуагъэр ары. ЗэкIэмэ анахъ сыгу рихъы-гъэр Нэкъачыу. Бгъагъэзэ удэхъахыным фэд...»

Мамый Ерджыб.
(Москва, 9.V.79)

«Сэфэр, «ШъэукIа-сэ икIодыкI» пIуи къебгъажыи къэптхыгъэ тхылъыр ары зигугъу къэсIыи сIагъэр. А тхылъым сызеджагъэр тIэкIу шIагъэу, лъэгъун сIуэу Адыгэкъалэ сыхIуагъ. Тхылъэу «УIэгъэжъ» зыцIуэ птхыгъэр лъэшэу сыгу рихъыгъэу цытыгъ. Адыгэкъалэ сыыхъу на-хъыжъ дэсыти, ащ дэжъ сыIухъан, ищылэкIэ-псэу-кIэ, ипсауныгъэ зэзгъэшIэн сыгу хэлъэу зычIэс унэм сыхIуагъ. Щагум, джау чъыгмэ ахэтэу, стол хъу-раеу дэтым бзылфыгъэ куп кIэрысыгъ, адыгэ гуычылэ макъэхэр къа-хэлукIуэ зэхэсхыгъэ. Ахэм сызакIуалIэм, сыыхъу ахэсу къычIэкIыгъ, мыщ фэдэ унчIэ къысатыгъ:

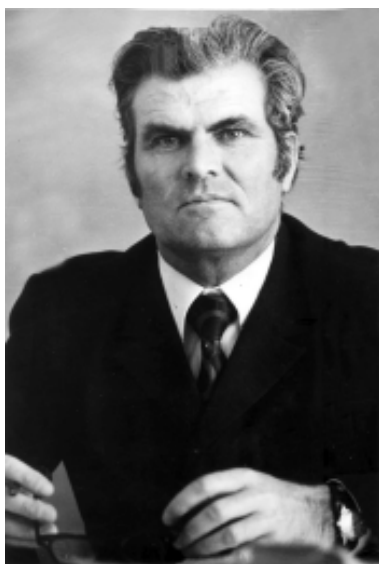
— Уеджагъэ Пәнэшъу Сэфэр ироманэу «УIэгъэжъ» зыфиIорэм?

Лъэшэу сыхIэгъушIуагъыгъ а тхы-лъым сызэреджагъэм. Сэ къэсIощтым емыжэхэу тхылъыр лъэшэу агу зэрэ-рихъыгъэр къаIотагъ, агу рихъыгъэ чIыпIэхэу рома-ным хэтхэми зэпэгъодзызэ къатегуычылэгъэх...

Хьодэ Хылым.
Хьальэкъуай.
(02.IX.98)

Пәнэшъу Сэфэр Иляс ыкъом игъашIэ творческэ IофшIэным — литературэм, печатым, гъэ-зетхэм, журналхэм ащылажьэзэ къехъы. Ащ епхыгъэх зэкIэ игъэхъагъэхэри, цIэ лъапIэу къыфаусыгъэхэри, шIухъаф-тынэу къылэжьыгъэри. Непэ ар Урысыем итхакIохэм я Союз хэт, Адыгэ Республи-кэм инароднэ тхакIу, Теуцожь Цыгъо ыцIэкIэ щыт шIухъаф-тынэм илауреат, медалэу «Ады-геим и Щытхъузэхъ» зыфи-Iорэри къыфагъэшъошагъ.

Мары ыныбжыкIи ильэс 85-м иуцуагъ. Ащи бэмэ уарегъэ-гупшысэжыи — чыпIэу, лъэ-хъанэу къызыщыгъуи, икIэлэ-цыкIугъо-ныбжыкIэгъуи, иеджэн Iоф зэрэкIуагъи, илэжьакIи, непэ ищылэкIэ-псэуки, нэмыкI-хэми. Къызыхъыгъэр мэкъумэ-щылэ унагъу, къызыщыгъэр анахъ чылэ лэжьакIоу Бжъэ-дыгъу исыгъэмэ ащыцэу Къэ-зэныкъоежыи ары. Карма-линэкIэ заджэщыгъэхэ мээ гъэкIыгъэшхом, Псэкъупсэ псынэшхэу къаргъом ячIыпIэ анахъ дахэхэр зитIысыпIэгъэ къуаджэхэм ащыщыгъ. А псэ-ури Краснодар хы Iэрышым ычIэ хъугъэ. Ильэс 50 фэдиз тешIэжьыгъэми, ащ игууз-пыуз

Гупшысэм

нодар мэкъумэщ институтыр къызыщыгъуи, ильэс зытIуи Инэм дэтыгъэ колхозым агрономэу щылэжьагъ. Ащ дакIоуи шIогъэшIэгъонэу, ыгукIэ зэ-хишIэу щылакIэм хильэгъорэ

игуадзэу лэжьагъэ. Ащ фэдызым Сэфэр зэрымыкIогъэ гъогушхуи, лъэгъо цIыкIуи, заулэрэ зы-дэмыхъэгъэ къуаджи, стани-ци, къутири тиреспубликэ итэп-щтын. 1998-рэ ильэсым къы-щыублагъэу кIэлэцIыкIу жур-налэу «Жьогъобын» зыфиIорэм иредатор, ау гъэзетым иIоф-шIэн джы къызнэсыгъэми ила-хъышIу хелъхъэ. Ахэр непэ-рэ мафэм ильэагIэ утетэу тхакIом идунай, игъогу икIэры-кIэу уахэзыгъэпIэжьыгъэрэ, зэ-фэхъысыжъ куумэ уахэзыщэ-рэ гъунэпкъэ гъэшIэгъоных.

Литературэм къыфэбгъазэ-мэ, а псэумэ пэублэ шъхъалэу афэхъугъэмэ ащыц 1968-рэ ильэсым къыхиутыгъэ иапэрэ тхылъ мыныщэу «УпыкIын ащ,

ифэхэрэм угу афигъэгъоу, тIэ-кIуи уадыгъэхъащхэу, сэмэр-къэу дахэр кIэлъэу къызэри-гъэлагъохэрэм, юморымрэ са-тирэмрэ жанрэ шъхъалэу хихы-гъэу адыгэ литературэм къы-зэрэхэуцорэр а тхылъхэмкIэ нэрылэжьагъэ. Ащи изакъоп. Ахэм къахъыгъэ ипроизведе-ниехэр урысыбзэкIэ зэдэкIы-жыгъэхэу дэтхэу «Букет ко-мочек» (1981), «Братья Ше-ваековы» (1981) зыфиIохэрэр Москва къыщыдэкIыгъэх.

Ау адыгэ литературэм икуупIэ Сэфэр хэзыщагъэр 1975-рэ ильэсым къыдигъэкIыгъэ повестэу «УшэтыпIэр» ары. А лъэхъаным Еутых Аскэр, Iэ-шъынэ Хъазрэт, Кошбэе Пшы-мафэ ятхыгъэхэм чыпIэшхо

ащызыубытыгъэ лирическэ ге-роеу къэлотэныр автормэ зып-шэ ральхъэрэм фэдагъ мы повестым хэт кIэлэ ныбжыкIэу Мурати. Ащ иакъылрэ ыгурэ апырыкIырэ хъугъэ-шIагъэхэм-кIэ, гупшысэхэмкIэ, цыфхэм афишIырэ уасэмкIэ щылакIэм тэри тыхэплэ. НэмыкI лъэны-къокIи укыкIымэ, ежъ авто-рым пэкIэкIыгъэр, ыльэгъугъэр, зыхэлэжьагъэр, хъугъэ шъып-къэхэр, щылэгъэ цыфхэр къэло-тэным лъапсэ зэрэфэхъугъэ-хэр гъуащэрэп.

Хэгъэхонхэр фишIыхэзэ мы повестым С. Пәнэшъум зытIо-зыщэ къыфигъэзэжыгъ, «Шу-лъэгъумрэ шIомыкIымрэ» ылуи романыпкъым ригъэуцуагъэу 1990-рэ ильэсым шъхъафэу къыдигъэкIыжыгъ. КъыкIэлъы-кIогъэ ильэсми «Сыновний долг» зыфиIорэ тхылъым дэ-тэуи Москва къыщыхаутыгъ.

Мыщи, нэужым къыдигъэ-кIыгъэ тхылъэу «Шульэгъур нахъ лъэш» (1984) зыфиIорэм къыдэхъагъэхэми нэрылэжьэу къашыгъ щылакIэм пытэу щы-зэшIодзэгъэ, лужьоу щызетелъ хъугъэ-шIагъэхэу цыф насы-ным, гупшысэм, зекIуакIэм гъэзэпIэ кIэкI афэзышIыхэрэм тхакIор нахъ зэралпыпIэрэр ыкIи къыдэхъоу ахэр художе-ственнэ зэфэхъысыжыи пхы-рищынхэ зэрильэкIырэр. Нрав-ственнэ Iофыгоу инхэм ямы-закъоу, экономикэм, полити-кэм, социальнэ-общественнэ зэфыщытыкIэхэми Пәнэшъу Сэфэр бэрэ альпылэсыгъ. Ащ изы шыхъатышIумэ ащыц «Шъоу дыдж» зыфиIорэ рома-ныр. Мыр «колхоз романкIэ» заджэщыгъэхэм яшъуашэ илы-гъэми, адрэхэм афэмыдэу,

нахъ нэжъ-лужьылохэр джыри хэтых, Пәнэшъу Сэфэр итхыгъа-бэхэри ахэм зэлъалыгъых. Игупсэ чыпIэхэр, имэзэхэр, шъофхэр, псыхъохэр джы къыз-нэсыгъэми ащ ипкIыхъэлъэгух, егъэшIэрэу игупшысэ, итхылъ-хэм къахэнэжьыгъэх. Аукъо-дые Iофэп мэзым, шакIом, пцэ-жъыяшэм къяшIэкIыгъэ сюжет хэщыпIабэхэм Сэфэр итхыгъэ-хэм узэралыкIэрэр.

Гурыт еджапIэм ыуж Крас-

цыфхэм, хъугъэ шIагъэхэм е зэзэгъын ымылэкIырэ щыкла-гъэхэу, мыхъо-мышIэхэу ыпэ къифэхэрэм афэгъэхыгъэ тхы-гъэхэр хэку гъэзетэу «Соци-алистическэ Адыгеим» къыщы-хиутыхэу ыублагъ. Гъэзетым ипашэхэм аналэ ащ тырадзи, 1959-рэ ильэсым редакцием Iоф щышIэнэу аштагъ. Ильэс 30 фэдизрэ корреспондентэу, мэкъу-мэщым фэгъэзэгъэ отде-лым ипашэу, редактор шъхъалэм

«Зэмыжэгъэхэ хъакIэхэр» (1972), «Къэцпэнэ Iэрам» (1979) зыфиIохэрэм. Пәнэшъу Сэфэр игушылэ чан зыкIэ дыджэу, мастэм фэдэу къыпхаоу, мы-хъо-мышIэу щылакIэм хэхъу-хэхэрэр, цыф нэе-псыхэр, мылькуугъойхэр, шъугъуалэхэр, хылагъэкIэ зищылэкIэ зыгъэ-псыхэрэр уигъэумысыхэу, угу афигъэплэу, адрэмкIэ гупшысэ имыкъум, къулай зыхэмыллым, фэмыфым, загъорэ чыпIэ щхэн

«Сэфэр сыIукIэнэу, слъэгъунэу синасын къы-хыгъэп, ау зэрэтхэкIо хъалэлыр, шъыпкъагъэ зилэ цыфэу зэрэщытыр, гу къабзэ зэриIэр ит-хыгъэхэм къаушыхъаты. Цыфхэр зыгъэгумэкIырэ темэхэр къегъотых, зэфагъэ хэлъэу къызтегуычылэрэ къеупкIэпIы. Сэ сыхъэкIэ Сэфэр къытхыгъэхэм сямыджен слъэкIырэн. Сэ сизакъоп ауцтэу цытыр, адрэ гъэзетеджэхэу тикъуаджэу ШIоикъо дэсхэри ащ фэдэх...»

Хьагъур Асхъад.
ШIоикъу, ТIопсэ район. (21.V.96)

«Сэфэр, уитхыгъэхэу «Адыгэ макъэм» къыхи-утхэрэм сIагъэшIэгъонэу сяджэ. Сэ сизакъоп эр зышIогъэшIэгъонхэр, сэц фэдэу тикъуаджэ: «сыр бэ. Ащ ишыхъат повестэу «Хылагъэ» ифиIорэр гъэзетым къыхиуты зэхъум, псымэзе-эу Iоф сэлIэти, гъэзетыр зыфэхъыхэрэр къы-дахыным, еплъынхэм ыпэкIэ «ызэрэсэупчIыщыгъэхэр: «Пәнэшъу Сэфэр повесты цыщ пычыгъо къыхъагъа?» Ащ икыхъэ-тын зызэтэум, нэбгырабэмэ агу хэкIыгъ...»

НэмытIэкъо Ибрахьим.
Гъобэкъуай. (30.V.95)

«Ильэс зыщылI тешIагъ Пәнэшъу Сэ-эр иповестэу «Гъунд-эр чагъэ» зыфиIорэм «ычыгъохэу «Адыгэ икъэм» къыхиутыгъэхэм изаджагъэм. Адыгэмэ унджэр чэмэ мышIоу оти, «Мыр гъэшIэ-онын фае» зэсIожьы джэнуу езгъэжыгъэ. СызIэпищагъ. Сымакъэ»

Пэнэшъу Сэфэр кызыхъугъэр илъэс 85-рэ хъугъэ

шхъэихыгъащэу, нэфэлоныр инэшанэу романыр зэритхыгъэр зыгу римыхъынхэр къэхъугъэх, партийнэ екълэклэу, идеологиэу шылагъэхэм ар адиштэщыгъэп. Джары лэпэрэтхыр илъэси 10 фэдизрэ шылы, зэхьоклыныгъэхэр кызыщызэкълэпклогъэ лъэхъаным — 1989-рэ илъэсым кызыкълэпклогъэри.

А нэфэлоныр илэубытыплэу нэмык лъэныкъоу С. Пэнэшъум зызыфигъэзагъэр Краснодар псыубытыплэм кыпыкыгъэ хьал-балыкхъу, тхьамыклагъохэу джырэ нэси тызыкълэмыкыжхэрэм якъэгъэлъэгъон ары. Ахэм еж икъоджэ гупсэу Къэзэныкъуайи ащыщыгъ. А пстэури лирикэ-психологическэ къэлотаклэмрэ публицистикэр

гъэкыгъэ тхылхэри. Мыхэм произведение зэфэшхьафхэр зыдэтхэри, хэушхьафыкыгъэ романхэри, повестьхэри ахэ-тых. Ахэм ащыщых «Гъунджэр чагъэ», «Хылагъ», «Бэджэхъ», «Хьадырыхэ гъогу», «Мэлышэ зытелъэшэогъэ тыгъужъ», «Мыкыжын гу улагъ», нэмыкхэри.

Художественнэ зэфэхьысыжыр, идее шхъалэр нравственнэ юфыгъохэм нахь япхыгъэхэми, социальнэ лъапсэхэри зыдилыгъэхэу кыыхэклы. Бэрэ уягупшысэжыи произведении ахэт геройхэу Шэнышукъо Тембот, Шхъатлэмэ Инвер, Дианэ ягъэпсыклэ-зе-кълэклэхэм, цыфыгъэ, гуклэгъу, адыгагъэ, шыпкыагъэ зыфэ-плотхэм ахэр зерафыщытхэм.

лэным нахь» зыфилорэр Клыщыкыо ышхъэ ренэу къехъэх акъо нахьыкълэу Аскэр

ахэлъ. Къэлогъэн фаер зы: Пэнэшъу Сэфэр еж иеплъыкы кытыхэрэр. Ар джыри зэ кыушыхъатыжыгъэ итхылъэу «Мыкыжын гу улагъ» зыфилорэм. Тхылъым ышхъэ кыгъэщыпкэжъэу повестэу, рассказэу ащ кыдэхъагъэхэм янахьбэм шульэгъу зэхэфыгъоу, цыф зэхэшлэ иныр апхырыщыгъ. Ащ гъэзаплэу фэхъун ыпъэкыщтхэр кыфэубытыгъэхэу джыри цыф кэжъугъэп. Гум кыыригъэлъэгурэ гъогу тэтэу ар макло...

Цыфым ишульэгъу нэмык лъэныкъуабэми альэлэсы. Ащ фэд Пэнэшъум и Псэкъупси, и Къэзэныкъуайи, илъэныкъо гупси. Ахэр угу кымыгъэкыжъэу зы тхылъ гори илэп лэми ухэкъоштэп. Еж Псэкъупси, игъогупэ хы лэрышлыр кызытэрегъэуцоу кыпшыхъу-цтми, ичъэ зэпигъэурэп. Джаш фэд Сэфэри, уцуи гъэпсэфы ышлырэп, творческэ гухэлъ инхэу илэхэм алыклэзэ, гъашлэр къехъы. Рихъухъэгъэ пстэури кыдэхъунэу, ифэшэошэ

«Ушэтын!» цлэу зыфэтишлыгъэ тхылъым бэмышлэу седжагъ ыкли лъэшэу сыгу рихъыгъ. Сымакъэ Юу сыкъеджэ зы-хъуклэ Нурети шлогъэшлэ-гъонэу къедэлущыгъ. Тыз-цыщхы, тызцыгъыгъэ члэплэ ладжи кыхъэфагъ, тыгу кыгъэкълэжыгъэри бэ. Зафэу ыкли шыпкыа-гъэ хэлъэу хъугъэ-шлагъэхэр дэгъу дэдэу, узлэ-пащэу къэотхых...

Мамый Шамсудин.
кб. Краснодар.
(29.02.1976)

«Тхьамэтэ мафэу Пэнэшъу Сэфэр! Хым ишхъал зыцыхъаджэрэр хэкужыр арыми, ар сэ сыздэщылэми кылылэсыным ищынагъо зэрэщылэр уитхыгъэу «Хым ишхъал мэхъаджэ, е Неуц класэ хъуцт» зыфилорэм сызеджэсэм ситлошъ кыгъэхъугъ. Лъэ-шэу ситгъатхъэу седжагъ а класэ хъуцтым иккъабар. Шъо шгузхэтымрэ тэ тызхэтымрэ бэдэдэклэ зэ-тефэх. Сэ сызэрыс хэгъэ-гум иккъабар къэплогъэгъэм фэд. Алжир итхаклохэм яхасэу Аннабэ цыгъэхъа-цэгъагъэм хэсыгъэхэм уитхылъ кызытегуыцлэрэр къазыфэсэлэуатэм, лъэшэу агу рихъыгъ, араныбзэклэ зэсыдзэкълэнуу кысэлъэлугъэх...

Дэгуф Сэлахьдин.
Алжир, кб. Аннаба.
(27.VI.98)

«Сэфэр, къэлэ паркым гуыцлэгъу узыцы-фэхъугъэгъэ лэу шульэгъуныгъэ цымылэу зылуа-гъэм (зигугъу къэсшлырэр уиращазэу «Мыкыжын гу улагъ» ышхъэу «Адыгэ макъэм» кыыхуыгъэр ары) джы узылулэрэм еплогъытхэр Хьабэхъу «Къэ-сэй» иорэд хэлъ гуыцлэхэу мыц фэдэхэр ыгу кы-гъэкълэжыгъынхэу ары: «Пшызэ адырабгъу гуцэм докторы кысфыраца, докторэу кысфачагъэ гуцэм гугъу узэу елошъ, сылэкълэжыгъыцтыгуцэп сэ...» Рассказыр сэ лъэшэу сыгу рихъыгъ».

Лаикъо Шамхъан.
пос. Инэм, Тэхъут-мыкыое район.
(30.XII.93)

ИЛЪЭГЪОХЭЩ

къебэклэзэ кыгъэлъэгъорэ хъугъэ-шлагъэхэмрэ зыщызэхэ-гъэткълэхъэгъэ повестэу «Псы къаргом ычлэгъ» (1986) зыфилорэр кыыхуыгъ. Ащ хэт герой шхъалэу Лымафэкоу Лыхъудыджэр ащ иунагъорэ къарыкълэу кыгъэлъэгъорэм-клэ адрэ къоджэ пстэуи тхьа-мыклагъоу кызызэпачыгъэр зэфихьысыжыгъ. Нэужкыи мы-зэу, мытлоу а юфыгъохэм къа-фигъэзэжыгъэ, «Шылагъ къуаджэ Къэзэныкъуайи ыцлэу», «Хым ишхъал мэхъаджэ, е Неуц класэ хъуцт» зыфилорэ про-изведениехэр ытхыгъэх. Мы аужырэхэм къуаджэхэм, хъугъэ-шлагъэхэм, ахэм ягупчэ итыгъэ цыфхэу пэцхэныгъэ лэнатлэр зылыгъыгъэхэм, документхэм ацлэхэр занклэу ащ кырелох. Очерк, публицистикэ нэшанэ ялэу бэрэ кыыхэклыми, ахэр куоу зэхэпшлэрэ тхыгъэх.

Пэнэшъу Сэфэр итхыгъэхэм ягупчэ ренэу непэрэ лъэхъа-ныр итэу тэломи, тарихъ чыжъэ-ми тыгъосэрэ мафэми зафига-зэуи кыыхэклы. Ащ ишыхъат-мэ ащыц 1994-рэ илъэсым кыдыгъэкыгъэ романэу «Улэ-гъэжъ» зыфилорэр. Я XIX-рэ лэшлэгъум кыыхъыгъэ хъугъэ-шлагъэхэмклэ ар ушъагъэ. Адыг-хэм ятарихъ нэклэбгъохэм ары-клэзэ пшысэ къэлотаклэм нахь пэблагъэу, детектив шапхъэм зыщырилхъыи кыыхэклэу, лы-хъужъ сюжетхэри къебэклэхэу романыр гъэпсыгъэ.

Нахьыбэрэмклэ блэкыгъэ лъэхъанри непэрэ мафэ гурыло-гъуаеу тызхэтыри зэхэубыта-гъэу зэдаклохэу тхаклом инэп-лъэгъу итых. Ащ ишыхъатых мы лэшлэгъоу тызхэтым икы-хъагъу кыщыублагъэу кыды-

Иаужырэ романэу «Мэлышэ зытелъэшэогъэ тыгъужъ» зыфилорэм икыгъэ лэшлэгъум ия 20 — 40-рэ илъэххэм ащ джы-ри ташыхэщэжыи. Граждан заом иохътэ хылыи кыфегъэзэжыи, колхоз гъэпсын юфхэми куоу ахэхъэ, Хэгъэгъу зэошхом иилъэс кыинхэр инэплэгъу итых. Нэб-гырэ зырызхэм янасыпхэмклэ ахэр кызылэуиыххэзэ, лъэпк хабзэхэм, нэшанэхэм, жым-рэ клэмрэ зыщызэпэуцужыи-рэ члэплэхэми анэсы, ащклэ адыгэ къуаджэм ищылакыи кы-регъэлъэгъукыи.

Мыхэмклэ тхаклом нахь ыналэ зытетыр Цуамыкыо Клыщыкыо иунагъу, ащ кыхъухъэгъэ клэлэ-

иклодыклэ ыгу кызыкыжыкыклэ. Гъунэгъу унэм машлор кызы-кланэм, клэлэцылкълэхэр ащ кы-хихыжыыххэзэ, еж хэстыхъагъ. Зэпый хъугъэ япхъорэльфхэу Къокласэрэ Мыхъамэтрэ залу-клэкли, Клыщыкыо а гуыцлэхэр ышхъэ къелъадэх. Джаш фэ-дзээ романым узыхыщэрэ гуп-шысэхэр бэдэдэх...

С. Пэнэшъум ипроизведени-ехэм уяджэ зыхъуклэ, цыфым епхыгъэ, къешлэкыгъэ хъугъэ-шлагъэхэу, гупшысэхэу, зекълэ-клэхэу узылулэрэр бэ. Мы-хэм зэу ащыц, анэхъ къахэ-цы ыкли цыф шульэгъуныгъэр. Угуи къэкыжыи «Шульэгъур нахь лъэш» зыфилорэ повес-

тыр. Ащ епхыгъэу къаплomé лые хъунэп а цыф зэхэшлэ иным икыгъэлъэгъонклэ С. Пэнэшъур дэхыщэу, хэукъоу зыло-хэрэри критикхэм кызыраха-кыхэрэр. Ащ фэдэ гуыцлэ-гуп-шысэмэ узэмызэгъыни бэу

псауныгъэ дэгъуи илэу джы-ри илъэсыбэ кыгъэшлэнэу тыфэлъало.

МАМАЙ Руслъан.
Филологие
шлэныгъэхэмклэ
доктор.

Юу сымаджэу плэм хэлъ ситхъ-хэгъуси сыкъыфеджэщыгъ. Ащи лъэшэу ыгу рихъыгъ. Гъэз-тыр къахъыфэ ышлуабэ дашлэ «Къахъыгъэм зэ къаплэ» ыс мафэм зытло-зыщэ унэм сыкъыригъэкълэщыгъ. Узым ы кыгъэкълэдыгъэу, «Сымылэзэ кыуыгъэгъуцмэ» ылощыгъ.

Удыклэко Мыхъамод.
кб. Мыекъуапэ.
(9.2.2001)

«Пэнэшъу Сэфэр зитхылхэр анахъ ашлогъэшлэгъонэу гъэзетеджэхэр кыызажэхэ ащыц. Ар кыуышыхъатэу «Адыгэ макъэм» «Кълэбгъохэм тхаклом итхыгъэхэм уасэ къафаш. ырыхъэу маклэп кызырэхэкълэрыр... Лэнышъу Сэфэр гъогу кыкълэу гъэм тырыплэм бэу хэтлэагъорэр зы: уахътэ теишэ къэс илит пурнэ творчествэ зеушъомбгъу, хэхъо, пэлэсэныгъэ зыкълэты. Сэфэр игулытэ бэмэ лэсы...»

Шхъэлэхъо Дарико.
кб. Мыекъуапэ. (2.XII.2005)

«Тиклассклэ урок-диспут гъэшлэгъон тилагъ. Ар зыфэгъэхъыгъагъэр тхаклоу Пэнэшъу Сэфэр иповестэу «Шымыщыр хым кызхэдзы» зыфилорэр ары.

Повестым тшлогъэшлэгъонэу зэкълэми те-джагъ, ыужым урок зэлухыгъэм тыцытегу-щылэжыгъ. Тыгу рихъыгъэр непэрэ тшцылаклэ кыыхъыгъэу, хъугъэ-шлагъэхэр зытетым тетэу узлэпащэу кызырлыуатэхэрэр ары».

Лаикъо Соф.
Хьатыгъужыкыуай.
(21.02.2000)

Сызэрыгушхорэ ныбджэгъу

Пэнэшъу Сэфэр анахъ лъытэныгъэ зыфэсшырэ синыйбджэгъу лъаплэхэм ащыщ. Ащ кыыхэкӀэу, непэ имэфэкӀыкӀэ, ыныбжъ илъэс 85-рэ зэрэхъурэм пае сыгу кыздэлэу сыфэгъушӀо, джыри бэрэ кытхэтӀнэу сыфэлъало. Сэфэр цыфхьалэл, шыпкӀэныгъэхъо цыфхэм афырилэу, зэхэдз гори хэти фимышлэу дунаим тет.

Сэфэр бэмэ агъэгумэкӀы, шылэныгъэм хэхъухъэрэ мыхъомышлагъэхэм ябгъукӀон ылъэ-кӀырэп. Адыгэхэм яшэн-хабзэхэр зэрэчӀанэрэм, шъхьакӀо нахъ мышлэми, адыгэхэмкӀэ адыгабзэр лӀкӀыб зэрэтшырэм, ныбжыкӀэхэм сабыл бэу кы-зэрамыгъэхъурэм — а зэп-стэуми Сэфэр агъэгумэкӀы, ыгу агъэузы. ТеурыкӀоу щымытэу,

итхыгъэ пӀпчъ шыпкӀагъэ хилъхъаным пылъ. Итхыгъабэхэм адыгэм инеушрэ мафэ авторыр зэрэфэгумэкӀырэр къахэщы. Тхылъеджэхэм Сэфэр якӀас, итхыгъэхэм къяжэзэпы-тых.

Адыгэмэ «Бэ зыгъэшлагъэ нахы, бэ зыльэгъугъ» ало. Ащ фэдэу Сэфэр кыгъэшлагъэри мэшэлахъ, ылъэгъугъэри бэ. ИцӀыкӀугъом кыщегъэжъагъэу кыныбэ пӀкӀэкӀыгъ, зеошхуи, гъэблэшхуи къялыжыгъ. Сэфэррэ сэрӀрэ а зы мэкъумэщ институтыр къэтыухыгъ. Сэ лӀофшӀэныбэ зэблэсхъугъэ, ежъ Сэфэр колхозым агрономэу зы илъэс нахыбэрэ лӀоф щимышлагъэу гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» рагъэблагъэ. Ащ тетэу мэкъумэщ

институтым щигъотыгъэ сэнэхъатым рылэжъэнэу хъурэп. Ау илӀофшӀэнкӀэ ащ ишӀогъэшхо къэкӀуагъ. Сэфэр илъэсыбэрэ мэкъу-мэщымкӀэ гъэзетым иотдел щылэжъагъ. Ащ лӀоф щешӀэфэ хэкум иколхозы, исовхозы зынэмысыгъэ къэнагъэп.

Непэ Пэнэшъу Сэфэр, Тхьэм ишыкуркӀэ, урыгушхонэуи, уехъопсэнэуи щыт, иакъыл чан, зыпари шыкӀагъэ фэхъугъэп, ипсауныгъи джащ фэд. Цыфхэм агурылӀоу лӀоф адешӀэ. Сэмэркъэу дӀэшлын олӀэкӀы, цыфхэр кыфэразэх, шу альэгъу.

Сэ непэ сигуапэу синыйбджэгъу сыфэгъушӀо. Упсаоу джыри илъэсыбэ къэбгъэшӀэнэу сыпфэлъало Сэфэр!

ХЪУНЭГО Чэтиб.

Инэфэлуагъэ сыгурехы

Сырэ чыпӀи шыпкӀэр шӀолон фаеу зыльытэрэ цыфхэр щылэх. Ахэм ар къягоожъэу кыыхэкӀыми, шэныр зэблэхъугъай.

Ахэм ащыщ Пэнэшъу Сэфэр. Сыдигъуи телъашъуагъэ имылэу зытетыр кыӀлошт иягъэ къекӀын зэрильэкӀыщтыр кыдимильтытэу. Дэубэ-дашхэу, зыр зытебанэрэм ежыри темыбанэу, «ар ошӀа, ащ фэдэп ар» ылонышъ, цыфыр кыуухъу-мэн ылъэкӀышт. Зыгорэ епӀоштмэ, бэрэ къэуухъанэу щытэп, псынкӀэу кыгурылӀошт, джэуапи кыгъотышт.

Сэфэр лӀофшӀэкӀошху. Гъэзетым щылажъэ зэхъум, отделим ипащэуи, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэуи кыыхэкӀыгъ. Сыдигъуи лӀофшӀэным фаблэщтыгъ, илӀоф дэгъоу ыгъэцакӀэщтыгъ, имылофи дишӀэу кыыхэкӀыщтыгъ. Гъэзетым кыыхъан фэе тхыгъэхэр отделхэр ары зыгъэхъа-зырхэрэр. Редактор шъхьалэм игуадзэ ипшъэрылӀхэм ар ахэхъэрэп, ау Сэфэр ежъ лӀофшӀэнымыкӀэ зэрэчӀаным, зэрэгумэкӀылэм къахэкӀэу, материалхэр ыукъэбзыхъуи, оригиналхэм яджэуи хъуштыгъ.

КъэсэшӀэжы, Сэфэр илӀэнатӀэ лӀукӀын фаеу зэхъум, зыпари кыгъэпӀэуагъэп, ежыри зыгъэ-цыкӀугъэп, илӀэнатӀэр кыгъэ-тылӀы, отделэу зыфалуагъэм кӀуи чӀэтӀысхъагъ, зыфагъэзэгъэ лӀофшӀэныр дэгъоу ыгъэцакӀагъ.

ТхьагъэпӀыгъэ, хьоршэрыгъэ е кӀэхъу-кӀэчъыгъэ зыхэмылӀ цыф Сэфэр. Федэ кызыпи-хыштым дечъажъэу, ащ зыфаер кызыфишӀлахэкӀэ, «Ар сьдкӀэ былым!» зылорэмэ ащыщэп. Ары шъхьэклафэу фэсшырэм икӀэкӀуаплэр.

Инэфэлуагъэ кыыхэкӀэу Сэфэр итхыгъэхэр икӀоу къагурылӀонэу фэмыехэу зыгу къэбгъэхэрэри цыфхэм къахэкӀы. Ау ежъ лӀофым еплӀыкӀэу фырилэм те-

кӀыгъэп. Сыда плӀомэ а еплӀыкӀэр илъэс пчъагъэм кы-рихъакӀыгъэу, шӀошъхъуныгъэ фырилэу щыт. Сэфэр итхыгъэхэм, зэкӀ плӀоми хъунэу, шӀульэгъуныгъэр къябэкӀэу зылохэрэр щылэхэми, цыфхэм ахэр агу рехыхъ, къяжэх. Ащ ишыхъат кыыхэтӀутынэу едгъэжъэгъэ кӀодыеу яшӀошӀхэр къатхыхъу зэрэрагъажъэрэр. Ащ фэдэу ежъ тхакӀоми тхылъеджэхэр кыфатхэх, яшӀошӀхэр гъэзетым къагъэхъэуи бэрэ кы-хэкӀы.

Сэфэр шылэныгъэм ушэты-пӀабэхэм аригъэуагъ, кын ылъэгъоу кыыхэкӀыгъ. Ау сырэ хъугъэ-шлагъи гухъэ-гушъ ригъэшлыгъэп, анахъ ыгу хэзыгъэ-кӀыгъэ цыффри ыухынэу амал зыхигъотэжыгъ.

Илъэсыбэрэ гъэзетым шы-лэжъагъэу, джыри ащ иныбджэгъушӀоу Сэфэр итхылъеджэхэр бэрэ ыгъэгъушӀонхэу, ипсауныгъэ кыщымыкӀэу кытхэтӀнэу фэсэлӀо.

СИХЪУ Гошнагъу.

Сигуапэу сыфэгъушӀо

Сэфэр ыгукӀэ кыисфэхьалэл, кыиспӀэблэгъэ цыфхэу сищылэ-ныгъэ сызыщылуагъэхэм ахэсэлытэ. АрэушӀтэу сэзыгъэлон хъугъэ-шӀэгъабэмэ сарихъылӀэнэу хъугъэшъ, шӀорышлыгъэ хэмылӀэу уикъини кыбдэзыгошын, уихъяркӀи кыбдэгъушӀон зыльэкӀырэ цыфэу ар зэрэщытыр кыызгурылуагъ. ИщыкӀагъэ хъумэ, кы-оушыныни, нахъ тэрэзэу ылъытэрэр пытагъэ хэльэу кыуиуони елъэкӀы.

Ахэр зэкӀэ Сэфэр еслъэгъулагъ «Адыгэ макъэм» 1989-рэ илъэсым сыкызылухъагъэм, лӀоф дэсшӀэнэу зыхъугъэм кы-щыублагъэу. Шу кыздэхъу зэрэшӀоигъор зэхасшӀэзэ, непэ сызэрылэжъэрэ сэнэхъатым тӀэкӀы-тӀэкӀызэ сыкыфищагъ, мышъхъахэу лӀоф кыыздишлагъ. Тхьауегъэпсэу, Сэфэр.

Шылэныгъэм кын бӀкӀае кыппигъохыгъэми, Сэфэр, зэп-стэури лыгъэ пхӀэлэу кыизэунэкӀын плӀэкӀыгъ уицӀыфгыи, уихъалэлыгыи, уигупцӀэнагъи чӀэмынэхэу, жъалымыгъэ хэти угу кыфимыхъэу, гухъэ-гушъым, хъагъу-шъугъуным уапэчы-жъэу. Ары бэмэ узэрэшӀэрэр, лъытэныгъэ кыппфязыгъэшӀырэр.

Сигуапэу непэ сыпфэгъушӀо, Сэфэр! Псауныгъэ уилэу, джы узэрэтлӀэгъурэм, узэрэлэжъ-лъэжыым фэдэу плӀэ утетэу, уи-ворческэ гухӀэлхэр кыбдэхъухэу, цыфхэм уалъытэу, шу плӀэгъоу уилэхэм яхъяр ущымыкӀэу илъэсыбэ джыри къэб-гъэшӀэнэу сыпфэлъало.

ЖАКӀЭМЫКӀО Аминэт.

Адыгеим изаслуженнэ журналист.

Джащ фэдэ цыф Сэфэр

Пэнэшъу Сэфэр хьалэлэу лъэпкӀым фэлажъэзэ, шъхьэ-кӀэфэныгъэ ин къэзылэжыгъэ цыфхэм ащыщэу сэлъытэ. Сэфэр бэрэ зыщылэжъэгъэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» макӀэ лӀоф щыдэсшӀэнэу зэрэхъугъэр — журналэу «Жыогъобыным» редакторэу кӀожыгъагъэ. А охътэ кӀэкӀым лъэпкӀым ыбзэкӀэ тхыгъэ гъэзетэу кыдэкӀырэм тегулыхъэу, ащ кыихъащтэ-стӀэхэм афэсакыпӀэу (илӀэнатӀэкӀэ телъ пшъэрылӀхэм ябэкӀэу) зэралъыплӀэрэм гу лъыстэгъагъ.

ИгупцӀэнагъэрэ ишыпкӀэ-лонрэ згъэшлагъоу а лъэхъа-ным Сэфэр сылӀыплӀэщтыгъэ. ТӀэкӀы шлагъэу журналым зы-кӀожыгъэр Сэфэр сызылӀокӀэм, зарисовкэ ыкӀи рассказ зы-тӀушӀэу гъэзетым кыыхэсыуты-гъэхэм зэряджагъэр, ахэм хъу-нэу ахилъэгъуагъэми, мытэрэ-зэу хэтхэми ишыпкӀэу саци-гъэгъозагъ. Ахэм къащысӀэтыгъэ гупшысэхэм купкӀэу ахэлъын фаер икӀоу къэзгъэлъэгъон зэрэсымылӀэкӀыгъэр, гушы-лӀухыгъэ мыпсыхъагъэхэу ыкӀи къэлокӀэ мытэрэзэу згъэфедэ-гъэхэм анэсыжъэу кыисшъхъа-мысэу къакӀыгъэтхыгъ. Кып-чыгъэ шыкӀагъэхэр нэужым ситхыгъэхэм къахэсымыгъафэ-мэ зэрэнахъышӀур ишыпкӀэу кыызгуригъало шӀоигъоу шъхьэ-ихыгъэу бэрэ кыыздэгъушӀагъ.

ШыпкӀэр плӀон зыхъукӀэ, апэрэу къэлэмыр зыубытхэрэм атхыхэрэри ягупшысэхэ-ри «Тыргъогъэ» шыпкӀэу кы-зэрэщыхъоу сэри кыисщыхъу-щтыгъэти, ащ кылуагъэхэр икӀу фэдизэу сыгу езгъэкӀугъэхэп. «НыбжыкӀэхэмрэ ныбжъ зилӀэхэмрэ ныбжыи зегурылуагъэ-хэп», сӀуи сежъэжыгъ. Охъ-тэ тӀэкӀы тешлагъэу журналэу «Зэкъошныгъэм» сиповестэу кыихыутыгъэм ехылаагъэу Сэфэр телефонимкӀэ кыисфитеуи кыисфэгъушӀагъ. «Сыд епӀуа-лӀэрэ, Сэфэр?» сӀуи сызеуп-чӀым, «Уеджэ хъушӀт» кыис-луагъ ыкӀи ащ фэгъэхыгъэ гуп-шысэ заулэу ытхыгъэр кыизэ-рэфаригъэхыгъэр кыислуагъ.

Пэнэшъу Сэфэр сиповесты шыкӀагъэу илӀэхэм яхылаагъэу кытхыгъэхэм сызяджэм, зы

гупшысэ сыгу щыпытагъ: мы-лым, ухэтми зы гугъапӀэ горэ уилахэмэ тхэкӀо шыпкӀэ хэти уишын имурадкӀэ. ДӀэу тхы-гъэу, къэлокӀэ мытэрэхъу, та-рихъым темыфэу ыкӀи къэ-лӀоткӀэ-тхыкӀэу хэсхыгъэм афы-рикӀоу машӀор къахыригъэхэу

хэрэтых, колхоз губгъохэм ащэ-рэлэжъэх, зыгу шӀульэгъум рис-тыкӀырэ ныбжыкӀэу орэхъух — нӀпцыгъэм, шӀорышлыгъэм, зэрэщымыт зылорэм пӀэуцужы-х, зэфагъэ зымылӀэм ебӀныхъ, гу-кӀэгъуныгъэм фэбанэх...

«Дэгъоу щылэр зэкӀэ хэльэу

зэишӀэхы, жьым клигъэпщыхы, ыхъаджыхы, ыутхындзыжыгъ. Ау джащ фэдэ къабзэу тхэкӀо гупшысэ-гъэпсыкӀэ тэрэзылӀоу хилъэгъуагъэхэми къащытхыгъ. Ушый мэкъэ фабэу мыщ кыс-фитхыгъэхэм къахӀэулыкӀырэм бэмэ саригъэгупшысагъ. Сэфэр ышым, ыкӀо шыпкӀэм, игупсэ цыфым фэдэу игупшысэкӀэ хьалэлэу кыыздэгъошӀагъ. Сэ, адыгэ кӀэлэжъэу тхакӀэ езыгъэ-жъэгъэ кӀодыемрэ, лъэпкӀым итхэкӀошхоу Пэнэшъу Сэфэр-рэ дунаир тазыфагъугъ. Ау джащ фэдэ цыф Сэфэр. Нэужым зэрэзгъэунэфыгъэмкӀэ, ныбжы-кӀэхэу тхэныр езыгъэжъагъэхэм зэкӀэми Сэфэр сэ кыизэрэс-фыщытыгъэм фэдэу афыщытэу кычӀэкӀыгъ. Ары Сэфэр итвор-ческэ гъогу урыплӀэмэ, гукӀэ-гъуи, цыфыгыи, хьалэлыгыи зыхэль адыгэлӀ шыпкӀэу зэ-рэщытыр теозыгъэлагъорэр.

Пэнэшъу Сэфэр бэ зыльэгъугъэ, бэ зыпӀэкӀэкӀыгъэ цыф. Ары ащ ироманхэрэ иповестхэри хъугъэ-шӀэгъэ шыпкӀэ-хэмкӀэ зыкӀэбаихэр, цыфхэм агухэм зыкӀалъытӀэсхэрэр! Сэфэр игеройхэр заом имашӀо

цыф кӀэхъурэп» ало. Ау Сэфэр зэфагъэу, шыпкӀагъэу, хьалэныгъэу, сэнэуащыгъэу хэлъхэмкӀэ тхэкӀошхор, адыгэлӀ шыпкӀэр лъэгаплэу зынэсын фаем клигъэхъэу кыиссэхъу.

Сэфэр! Илъэс 85-р бэ ыкӀи макӀэ. Ерыуаджэхэм агъашӀэмэ бэ: мыщ нэмысхэзэ шылэныгъэм езыщынхэу ахэр игъо ефэх, фэмыежъ хъурэри нахыб. Ау ош фэдэхэу ицӀыкӀугъом кы-щегъэжъагъэу шылэныгъэм фэ-банэзэ, ащ идэхагъэрэ илӀэш-гъэрэ зэхэзышлагъэхэмкӀэ ар гупытэм зызыщиушхурэ, гуп-шысэм зызыщиубгъурэ, гугъэм илӀагъохэр зыщыпытэрэ уахът — гъашӀэм иапэрэ лъэоян. Апэрэ лъэоянэм псауныгъэ пытэрэ гушъхьэлэжыгъэ дэ-хэрэ уилӀэхэу утеуцагъэшъ, Сэфэр, лъэшэу сигуапэу сып-фэгъушӀо! ЯтӀонэрэ лъэоянэр тӀэкӀы лъэгалӀоу кыпщэхъуи, зэхапшӀэу нахъ кӀыхъаломи, шырытэу уикъарыурэ пӀкуачӀэ-рэ къащымыкӀэу, акъыл псы-хъагъэкӀэ ушъэгъэ тхылъхэмкӀэ адыгэ лъэпкӀыр бгъэразэзэ, ащи утеуцонэу сыпфэлъало!

КЪЗЭЗНЭ Юсыф.

МЭКЪУМЭЩ ХЪЫЗМЭТЫР

Уахътэр къыождэштэп

Непэ шъузыщидгъэгуазэ тшлоигъор Теуцожь районым бжыхъэ лофшлэнхэр, анахъу бжыхъасэхэм япхын, зэрэщы-зэхэщэгъэр ары.

Занклэу къэтон: чъэпыогъум и 19-м ехъулэу районым щашыгъэ зэфэхьысыжым къызэ-ригъэлаагъорэмклэ, узыгъэрэ-зэн, узэрыгушхон лофшлагъэ щылэп.

Лофыр ащ зэрэтетыр къэ-зыгъэлъэгъорэ щысэхэри дгъэ-федэных. Районым ичыгулэж-хэм бжыхъасэ гектар 9070-рэ апхынэу гухэлъ зыфашыжыгъ. Ащ щыщэу гектар 7614-р коцы, гектар 1456-р — хъэ. Непэ ехъулэу эклэмкли апхыгъэр гектар 3236-рэ. Ар апхынэу щытым ызыщанэм тлэклу еху къодый. А пчъагъэм щыщэу коцыр гектар 2251-рэ, хъэр гектар 985-рэ. Къэлогъэн фае чыопсым изытеткли, техникэу ялэмкли эклэми ямалхэр зэфэдэх нахь мышлэми, ялофшлагъэхэр зэрэзепэчыжэхэр. Тштэн къуа-джэу Пэнэжыкыуае щызэхэ-щэгъэ фирмэу «Адыгейское» зыфилорэр. Илъэс зыхыбл хъугъэ районым инвесторхэр къызыхагъэхэр. Апэрэ илъэс-хэм «пэнэжыкыуае чыгухэр хылылэхэщ, дэихэщ, лэжыгъэ тэрэз къарыпхын плэклыштэп, фирмэхэу «Синдика-Агро» ыкли «Киево-Жураки» зыфилохэу Пшыщэ лушэо лупэшбогъэ чыгу-хэр зылэжыхэрэм тэтыехэр ябгъэпшэнхэу щытэп» алоштыгъ.

Нэужым Пэнэжыкыуае фир-мэм Армавир къырагъэкли, Юрий Петрищевыр апэ агро-

ном шъхьалэу, нэужым дирек-торэу загъэнафэм, ыпшэкклэ зыцлэ къыщетлогъэ хъызмэт-шлалэр пэрытхэм ясатырэ хэ-уцогъагъ. Бжыхъэ лофшлэнхэм язэшлохынкли непэ а хъызмэт-шлалэр районым щыпэрыт. Ты-гъэгъэзэ гектар 831-у ялагъэм иложын пстэуми апэу аухыгъ. Гурытымклэ гектар тельытэу центнер 20 лэпэ-цылэ тыгъэгъа-зэм къырагъэтыгъ. Ар хъыз-мэтшлэлэ пэрытэу «Киево-Жу-раки» зыфилорэм къыщыхы-жыгъэм фэдиз хъазыр. Джащ фэдэу натрыф гектар 258-у яла-гъэри эклэми апэу луахыжыгъ, утыжыгъэм тельытагъэу гек-тарым центнер 33,4-рэ къы-рахыгъ. Ар фирмэу «Киево-Жураки» къыщыхыжыгъэм центнеришлым ехуклэ нахыб. Джащ фэдэу бжыхъасэхэм япхынкли зигугъу къэтшырэ фирмэр районым щыпэрыт. Агъэнэфэгъэгъэ бжыхъасэ гек-тар 1089-м щыщэу гектар 822-р апхыгъах. Ар районым ит хъызмэтшлэлэ пстэуми лоф-шлагъэу къагъэлъэгъуагъэм ызы-щан плэми хъушт. Арышъ, чы-опсымрэ чыгумрэ язытет за-къоп лофшлагъэхэр зэлытыгъэ-хэр. Узэреугъурэм, узэрэпы-лым, уахътэр зэрэбгъэфедэ-рэм мэхъанэшхо ял.

Фирмэу «Адыгейское» зыфи-лорэ закъор арэп бжыхъэ лэ-жыгъэхэм япхынкли укызы-щытхъун плэклыштэр. Шлуклэ къахэбгъэщытхэм ащыщ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхьа-клущынэ Аслъан «Адыгеим и Щытхъуэхъ» зыфилорэ медалыр

бэмышлэу къызфигъэшхошэгъэ Хъурмэ Хъазрэт зипэщэ фир-мэу «Прикубанскэри». Ащ пстэ-уми апэу хъэ гектар 275-рэ ыпхыгъ. Къутырэу Петровым дэт хъызмэтшлалэу Уджыхъу Юрэ зипащэм сыдигъокли ауж зыкыригъанэрэп. Мыгъи ко-цым гектар тельытэу центнер 45-рэ къырагъэтыгъ. Бэмышлэу луахыжыгъэ натрыф гектари 110-м гектар тельытэу цент-нер 50 къырахыгъ, агъэнэфэгъэ коц гектар 250-м щыщэу гек-тар 200-м ехъу апхыгъах, еутаклохэм аужырэ гектархэм лоф ащашлэ.

Ау гухэклыр бжыхъэ лэжы-гъэхэм ялухыжынкли, бжыхъа-сэхэм япхынкли районым ит хъызмэтшлалэхэм лофшлагъэу къагъэлъэгъуагъэхэр зэрэзэфэ-мидэхэр, ары паклошъ, бэклэ зэрэзепэчыжэхэр ары. Гухэкл нахь мышлэми, непэ ехъулэу тыгъэгъэзэ гектар 300-м ехъу луамыхыжыгъэу губгъом илъ. Ахэр фирмэхэм яех. Натрыф гектар 6462-у ялэм щыщэу луа-хыжыгъэр гектар 4510-рэ ны-лэп. Джыри луамыхыжыгъэу гек-тар минитлу фэдиз губгъом илъ.

Джы натрыфым илухыжын зыгъэгъужьохэрэм ягугъу къэт-шын. Апэу ар зыфэгъэхыгъэр пшъэдэклэжъ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Мега» зыфилоу Цыклу Олыгъэй зипащэр ары. Ар клэлэ дэгъу, клэлэ нэутх, ау илофхэр клэкыхэрэп. Хъыз-мэтшлалэм натрыф гектар 1757-рэ луахыжыгъэу щыт, непэ ехъулэу луахыжыгъэр гектар 431-рэ, гектарым къырагъэтырэр

центнер 25 -рэ нылэп. Ар рай-оным гурытымклэ къыщыхы-жыгъэм центнеришлэклэ нахь макл. Къэшлэгъуае къафэнэгъэ гектар 1326-м илухыжын за-ухыштыр. Енэгугъэ «бэдзэ фыжхэр» къызыбыбыштхэ плалъэм ежэхэклэ.

Фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэр техникэкли, цыф клуачлэкли анахь зэтэгъэпсы-хъэгъэ хъызмэтшлалэхэм ащыщ. Арэу щытми, натрыф гектар 250-рэ джыри щылуамыхы-жыгъэу къафэнагъ, гектарым къырагъэтырэри маклэ — цен-тнер 30-м нэсырэп.

Фермерхэм ащыщхэми ялоф-шлалэу иуигъэрэзэрэп. Гъатхэм апхыгъэгъэ натрыфым щыщэу джыри луамыхыжыгъэу гек-тар 772-рэ губгъом илъ. Бжы-хъасэхэм япхынкли, губгъо лофшлэнхэмкли хъызмэтшлалэ-хэм ямалхэр зэфэдэхэми,

ялофшлагъэхэр зэрэзепэчыжъ-хэм, лофшлэнхэр гъэпсынклэ-гъэнхэ зэрэфаем къырауаплэ-рэр зэдгъашлэ тшлоигъоу рай-оным мэкъу-мэщымклэ и Гъэ-лорышлалэ ипащэхэм ащыщхэми залудгъэклэгъ.

Ахэм къызэрэталуагъэмклэ, бжыхъасэхэм япхынкли рес-публикэм ирайонхэм тлэклулэ ауж къенэх. Ау а щыклагъэр дагъэзыжышт. Мафэ къэс рай-оным бжыхъасэ гектар 300-м нэсэу щапхымэ, непэ-неушэу а пчъагъэр 500 — 600-м нагъэ-сынэу ары. Ащклэ зышыгу-гъыхэрэр анахыбэу бжыхъа-сэхэр зыщапхыгъэхэу «Син-дика-Агро»(гектар 1744-рэ), «Киево-Жураки»(гектар 2500-рэ фэдиз) зыфилохэрэр ары. Джащ фэдэу фермерхэми ипшъэрыль-хэр агъэцэклэштхы.

НЭХЭЕ Рэмзэн.

Шыклэу агъэфедэщтыр агъэнэфэгъ

Федеральнэ фэгъэклотэныгъэ зилэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм илъэс къэс чъэпыогъум и 1-р къэмысызэ социальнэ фэлэ-фэшлэ купым (НСУ-м) ишыклэу агъэфедэщтыр агъэнэфэнэу амал ял. Ахэм афэдэу тиреспубликэ щыпсэурэр нэбгырэ 42901-рэ.

Социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр цыфым къылихыным фит мазэ къэс аратырэ зэтыгъо ахъщэ тыныр (ЕДВ-р) етыгъэ-ным ифитыныгъэ илэ зыхъугъэ мафэм къыщыублагъэу. Цыфым ежъ-ежырэу егъэнафэ социальнэ фэлэ-фашлэхэр къадыхыгъэнхэмклэ ежырклэ нахь лэр-фэгъоу ылытэрэр: натуральнэ шыклэм тетэу е ащ ахъщэмклэ уасэу илэм тегъэпсыкыгъэу ыкли ащ ыуж Пенсие-хэмклэ фондм икьулыкыуоу зыщып-сэурэ чыплэм щылэм ифэшхошэ лъэлэу тхыль реты.

Мы илъэсым Адыгеим джащ фэдэ лъэлэу тхыль 2525-рэ щатыгъ. Феде-ральнэ фэгъэклотэныгъэ зилэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм янахы-

бэм, нэмыклэу къэплон хъумэ, нэб-гырэ 33163-мэ (процент 77,3-мэ) со-циальнэ фэлэ-фэшлэ купыр ахъщэ уасэу илэм тельытагъэу къалахыштэу агъэ-нэфагъ. Социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр натуральнэ шыклэм тетэу зыгъэфе-дэштэу зыгъэнэфагъэхэр нэбгырэ 9738-рэ (процент 22,7-рэ). Ахэм ащыщ-хэу нэбгырэ 5076-мэ социальнэ па-кетыр зэрэпсау агъэфедэшт:

нэбгырэ 2048-мэ врачым(фельдше-рым) къафыритхыкыгъэ рецептым тетэу

Социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр цыфым къылихыным фит мазэ къэс аратырэ зэтыгъо ахъщэ тыныр (ЕДВ-р) етыгъэным ифитыныгъэ илэ зыхъугъэ мафэм къыщыублагъэу.

лэзэгъу уцхэр ыпклэ хэмылэуу къалахы-штхы;

нэбгырэ 25306-мэ санаторнэ-курорт путевкэ къадыхыгъэныр къагъэнэжыгъ;

нэбгырэ 1390-мэ къы-зыщлэзэштхэ чыплэм ыпклэ хэмылэуу зэрэкло-штхэр ыкли къызэрэкло-жыштхэр агъэфедэшт.

Шъугу къэтэгъэкли-жы: 2015-рэ илъэсым имэлылфэгъу и 1-м къыщыублагъэу цыфым социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр етыгъэным ыуасэ тыгъэным мазэм пэлу-хъэрэр сомэ 930-рэ ча-пыч 12-м нэсэу агъэ-нэфагъ, ащ хэхъэх:

ыпклэ хэмылэуу лэ-зэгъу уцхэр етыгъэнхэм пэлухъэрэ сомэ 716-рэ чапыч 40-р;

санаторнэ-курорт путевкэ етыгъэным пэлухъэрэ сомэ 110-рэ чапыч 83-р;

къызыщлэзэштхэ чыплэм мэшлоку-гъогу транспортмклэ е къалэхэр зэ-зыпхыхэрэ транспортмклэ ыпклэ хэмы-лэуу зэрэклоштхэм ыкли къызэрэкложы-штхэм ыуасэ пэлухъэрэ сомэ 102-рэ чапыч 89-р.

Социальнэ фэлэ-фэшлэ купым тегъэ-псыкыгъэу къэралыгъо социальнэ

лэпылэгъу алуклэнэу щыт фэгъэклотэныгъэ зилэ граждан купхэу мазэ къэс зэ-тыгъо ахъщэ тын ятыгъэным ифиты-ныгъэ зилэхэу;

заом сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэм, Хэгъэгу зэошхомрэ лэшэ зэлууплэны-гъэхэмрэ ахэлэжыгъэ ветеранхэм ыкли ахэм яунагъохэм ащыщхэм;

сэкъатныгъэ зилэ ветеранхэм, ахэм ахэхъэх клэлэцыкы-сэкъатхэр;

тамыгъэу «Къадзыхъэгъэ Ленинград щыпсэуштыгъ» зыфилорэр зыфагъэ-шъошагъэхэм;

радиационнэ авариехэм ыкли атомнэ ушэтынхэм къатырэ тхымыклагъохэр зылъылысыгъэхэу цыф купхэм ыкли нэмыкл цыф купхэу Федеральнэ хэб-зэгъэуцугъэу «Къэралыгъо социальнэ лэпылэгъум ехылаагъ» зыфилоу номерэу 178-ФЗ зытетэу 1999-рэ илъэсым бэ-дзэогъум и 17-м къыдэклыгъэм къы-хиубытэхэрэм.

Социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр къады-

Цыфым ежъ-ежырэу егъэ-нафэ социальнэ фэлэ-фашлэхэр къадыхыгъэнхэмклэ ежырклэ нахь лэрфэгъоу ылытэрэр.

хыгъэным ехылаагъэу лъэлэу тхылэуу зэ птыгъэр илъэс къэс къэуушыха-тыжыныу ищыклагъэп ащ ыгъэнэфэ-рэ шыклэр зэблэпхъужы пшлоигъо мэхъуфэклэ. Ащ фэдэ зыхъуклэ, Пенсие-хэмклэ фондм уклонышъ, нэмыкл шыклэ зыгъэнэфэрэ лъэлэу тхыль яптын фае.

УФ-м Пенсиехэмклэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылым ипресс-кьулыкыу

Социальнэ фэлэ-фэшлэ купыр къадыхыгъэным ехылаагъэу лъэлэу тхылэуу зэ птыгъэр илъэс къэс къэуу-шыхъатыжыныу ищыклагъэп ащ ыгъэнэфэрэ шыклэр зэблэпхъужы пшлоигъо мэхъуфэклэ.

КІЛЭЦЫКІУ ФИЛАРМОНИЕМ ИКОНЦЕРТХЭР

Ясэнаушчыгъэ кызылауахы

Адыгэ Республикэм икІлэцыкІу филармоние илъэс ІофшІэгъур ыублагъ. Ащ фэгъэхьыгъэ концертэу Мыекъуапэ шыкІуагъэм творческэ купхэр хэлэжъагъэх.

Тиреспубликэ и Къэралыгъо филармоние идиректор шъхалэу Лышэ Рустем кІлэцыкІу филармонием фэгъушлагъ. Искусствэм пыщагъэхэр шыІэныгъэм нахьышІоу хэщагъэхэ зэрэхъу-хэрэр хигъэунэфыкІыгъ.

Творческэ купхэу «Шпаргалкэр», «Сюрпризыр», «Кубаночкэр», «Абрекхэр», искусствэхэмкІэ Мыекъуапэ икІлэцыкІу еджапІэу N 6-м зыщызыгъасэхэрэр къэшъуагъэх, уджыгъэх, оредылохэри пчэгум кыхьагъэх.

Пчыхъэзэхыхэр нахъ гъэшІэгъон къэзышыгъэр искусствэм ыбзэкІэ кІлэцыкІуахэм ясэнаушчыгъэ къагъэлэгъон зэралъэкІыгъэр ары.

Мыекъопэ районим кыкІыгъэ «Кубаночкэм» Любовь ыкІи Полина Мокровахэр ипащэх. Ансамблэм адыгэ ыкІи урыс къашъохэр зэхэхъу къешІых. «ЗэфакІор» дахъу еджакІохэм къагъэлабго. «Шпаргалкэр», «Сюрпризыр», нэмыкІхэри сценэшхом цызэлашІэх. Художественнэ Іэшхъэтетэу Марина Фатеевам тызэрэщигъэгъозагъэу, Адыгеим, Краснодар краим, нэмыкІхэм концертхэр къащатынэу загъэхъазыры.

Илъэси 4 — 5-м къемыхъу-гъэ сабийхэм оред къалоу, къашъохъу зыплъэгъухэкІэ, ахэр нахьыжхэм зэралырыплъыхэрэм уегъэгъушхо. Марина Фатеевам кызызриуагъэу, непэрэ кІлэцыкІуахэм оредылохэр, кІлэегъаджэхэр, профессорхэр, дзэм икІулыкъушІэхэр къахэкІыщтых. Искусствэм зэрэпыщагъэхэм ишІуагъэкІэ, шыІэныгъэм нахьышІоу зыкъыщагъотыщт.

Адыгэ къэшъокІо ансамблэу «Абрекхэр» бэшлагъэп зызэхашагъэр. Къэбэхъ Анзоррэ ТхьакІумэщэ Налбекрэ кІлэцыкІуахэм япащэх, лъэпкъ шъуашэхэр ащыгъэу адыгэ къашъохэр къашІых. «Абрекхэр» республикэм шыкІорэ зэхыхъэхэм, мэфэкІ мафэхэм чанэу ахэлажъэх.

КІлэцыкІу филармонием ипчыхъэзэхыхъэ зезыщгъэ Мэкълэ Руслъан, концертым ирежиссерэу Ацумыжъ Рустам зэралы-тэрэмкІэ, еджакІохэм яшІэныгъэ хагъэхъоным фэшІ творческэ купхэр нахьыбэрэ зэлауагъэкІэнхэ фае.

Сурэтхэр пчыхъэзэхыхъэм кы-читетхыгъэх.

УРЫСЫЕМ и КУБОК

Мыекъопэ районим щэкІо

Урысые Федерацием и Кубок классическэ раллиимкІэ кыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэу «Адыгеим иралли-2015-рэ» зыфилорэр чъэпыогъум и 28-м Мыекъопэ районим щаублагъ. ЗэлукІэгъухэр шэкІогъум и 2-м аухыщтых.

— Зэнэкъокъур Урысыем щэкІо. Едзыгъо 25-рэ тилагъ. Лъэшхэм анахъ лъэшыхъхэр зэлукІэгъухэм ахэлэжъэщтых, — къытиуагъ Адыгеим ыцІэкІэ Кубокым фэбанэрэмэ ащыщэу Бэгъушэ Адамэ. — Олег Топоровыр сигъус, зы экипажэу тыщт. Москва, Санкт-Петербург, Урал, Краснодар краим, Адыгеим, нэмыкІхэм яспортсменхэм якъулайныгъэ къагъэлэгъошт. Чъэпыогъум и 28-м Кубокым

фэбанэштхэр атхыгъэх, техникэу агъэфедэщтым изытет зэхэщакІохэм ауплъэкІухэу фежъагъэх. Зэнэкъокъу шъхалэхэр шэмбэтым ыкІи тхъаумафэм ялэщтых. ЗэлукІэгъухэр чъэпыогъум и 31-м кызылауахынхэу щыт.

Мыекъопэ районим ипсэулІэхэу Дахъомрэ Каменномостскэмрэ азыфагу иль гъогуанэм спортсменхэр щызэнэкъокъуштых.

Бэгъушэ Адамрэ Олег Топоровымрэ язэфэхьысыжхэм къа-

хагъэщырэр Урысыем иавтомобиль гъогухэм уащызеконыр нахъ шынагъо зэрэхъурэр, машинэ зэутэкІхэм цыфыбэ зэрэхэкІуадэрэр ары. Тигъогухэр нахъ щынэгъончъэхэу щытынхэм фэшІ автомобильхэр зыгъэлорышІэхэрэм яшІэныгъэ хагъэхъон, хэб-

зэ шапхъэхэр дэгъоу агъэцэкІэнхэ фае.

Спорт зэнэкъокъухэр гъэшІэгъонэу кІоштых, зэхэщакІохэм цыфхэр рагъэблагъэх. Зыгъэпсэфыгъо уахътэ кыхэкІмэ, спортсменхэм алауагъэкІэщтых, нэлэпль сурэтхэр атырахыщтых.

КОМСОМОЛЫМ и МАФ

Театрэр плуныгъэм игупч

ИныбжыкІэгъур шІукІэ зыгу къэкІыкырэмэ Пэрэныкьо Чэтибэ ащыщ. Комсомолым и Мафэ фэгъэхьыгъэу гущылгъу тызыфэхъум, къэбар гъэшІэгъонхэр къытфилотагъэх, непэрэ шылакІэм игупшысэхэр рипхыгъэх.

— Тэхъутэмыкъуае сыккъы-щыхъугъ, сикІлэцыкІуагъор Хэгъэгъу ззошхом иилъэххэм атефагъ, — къытиуагъ Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу, драматургэу Пэрэныкьо Чэтибэ. — Тинахыжхэм шыІэкІэ-псэукІэу ялагъэр сшыгъупшэрэп. ЕджапІэм счыІэсэу комсомолым сыхэхъэ-

гъагъ, нэужым Коммунистическэ партием саштэгъагъ. Комсомолымрэ партиемрэ язэпхыныгъэхэр шыІэныгъэм зэрэщы-лъагъэкІуатэщтыгъэм мэхъэнэ ин илагъ.

Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан Адыгеим икІыгъэ комсомольцэхэм лыгъэу зэрэхъагъэм, заом ыкІыб щылэхэм Іоф зэралэщтыгъэм

Чэтибэ къатегушыІэзэ, зэхъокІыныгъэхэм ыналэ атыредзэ...

Пъесэу «О, си Тхь, кысфэгъэгъу!» зыфилуу Ч. Пэрэныкьом ытхыгъэм техыгъэ спектаклэу ТхьакІумэщэ Налбый ыгъэгъуцгъэм лІэужхэр зэрэпхых, ны-тыхэм ягумэкІыгъохэр, шъон пытэхэм, наркоманием, тыгъоным апыщагъэхэм къатегушыІэ. Спектаклэр Мыекъуапэ, тирайонхэм къащэгъэлабго.

Тэхъутэмыкъуае культурэм и Унэшхоу дэтым джырэблагъэ театрализованнэ едзыгъор шыкІуагъ. Драмэм зеплтыхэм ыуж залым чІэсыгъэхэр спектаклэм тегушылагъэх.

Уахътэм диштэрэ къэгъэлэгъоным макІэп къыраІоплагъэр. Анахъэу кыхэкІгъэщы тшІоигъор зы кІэлэеджакІо игупшыс ары.

— Сэ егъашІи сешъоштэп, — кылуагъ кІалэм.

Театрэм плуныгъэ мэхъанэу иІэм зыкызызриІэтыгъэр ащ къеушыхъаты. НыбжыкІэхэм ящыкІагъэх цыф лъэшхэр, цыф гъэшІэгъонхэр къаготынхэу, мафэ къэс альэгъунхэу. Шысэ зытырахырэм зыфагъадэ ашІоигъоу ахэр псэуштых. Андырхъое Хъусенэ, Нэхэе Даутэ, Ацумыжъ Айдэмыр, Александр Матросовым, Зоя Космодемьянская, Любовь Шевцовам афэдэхэр непи тилыхъужых, шысэ тфэхъух. НыбжыкІэхэр зыплурэ спектаклэхэр тищыкІагъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЬ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкІи кыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъу-хэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зы-хьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чІыпІэ гъэлорышІапІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр

3250

Индексхэр

52161

52162

Зак. 950

Хэутыным узчыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр

МэшІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжъ зыхьырэ секретары **ЖакІэмыкьо Аминэ**

